

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Лінгвостилістичні засоби створення комічного у оповіданнях
О. Генрі як об'єкт перекладацького відтворення українською мовою»

Студентки групи МПа 05-21
факультету германської філології
і перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад
(англійська мова і друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Трубіної Вікторії Сергіївни

Допущена до захисту
« ____ » _____ 2022 року

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х. Б.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук,
доцент Мелешкевич Л.М.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “Lingual and stylistic means of creating humorous effects as an object of translation into Ukrainian (case study of O. Henry’s stories)”

Group MPa 05-21
School of German Philology and Translation
Educational Programme Translation Studies:
Specialized Translation
(English and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Viktoriia S. Trubina

Research supervisor:
L. M. Meleshkevych
Candidate of Philology,
Associate Professor

Kyiv – 2022

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студентки **II** курсу **МПа 05-21** групи факультету германської філології і перекладу
Трубної Вікторії Сергіївни

(ПІБ студента)

спеціальності **035** Філологія, спеціалізації **035.041** Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми** Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Тема роботи Лінгвостилістичні засоби створення комічного у оповіданнях О. Генрі як об'єкт перекладацького відтворення українською мовою

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент Мелешкевич Лариса Миколаївна

Дата видачі завдання “10” вересня 2021 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

| № п/п | Найменування частин і план кваліфікаційної роботи | Графік виконання | Підписи студента і керівника |
|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|------------------------------|
| 1. | Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії | Жовтень 2021 р. | |
| 2. | Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1) | Листопад 2021 р. | |
| 3. | Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад) | Грудень 2021 р. | |
| 4. | Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2) | Березень 2022 р. | |
| 5. | Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3) | Травень 2022 р. | |
| 6. | Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду | Вересень 2022 р. | |
| 7. | Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедрі | 05 жовтня 2022 р. | |
| 8. | Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи | Жовтень 2022 р. | |
| 9. | Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства | Грудень 2022 р. | |

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студентки II курсу групи МПа 05-21 факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Трубіної Вікторії Сергіївни

(ПІБ студента)

за темою Лінгвостилістичні засоби створення комічного у оповіданнях О. Генрі як об'єкт перекладацького відтворення українською мовою

| Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +) | | |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Наявність основних структурних компонентів | _____ усі компоненти присутні , _____ один компонент відсутній _____ декілька компонентів відсутні |
| 2. | Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам | _____ повна відповідність _____ незначні помилки в оформленні _____ оформлення неправильне |
| 3. | Відповідність побудови вступу нормативним вимогам | _____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам |
| 4. | Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам | _____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам |
| 5. | Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням | _____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам |
| 6. | Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам | _____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам |
| 7. | Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження | _____ повна відповідність _____ відповідність неповна _____ не відповідає вимогам |

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота

Трубіної Вікторії Сергіївни
(ПІБ студента)

може бути (не може бути)

рекомендована до захисту

(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ____ ” _____ 2022 року

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студентки II курсу групи МПа 05-21 факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Трубіної Вікторії Сергіївни

(ПІБ студента)

за темою Лінгвостилістичні засоби створення комічного у оповіданнях О. Генрі як об'єкт перекладацького відтворення українською мовою

| | Критерії | Оцінка в балах |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| 1. | Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0) | |
| 2. | Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0) | |
| 3. | Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0) | |
| 4. | Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0) | |
| 5. | Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0) | |
| 6. | Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0) | |
| 7. | Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0) | |

Усього набрано балів: _____

(ПІБ рецензента)

(підпис рецензента)

” ”

_____ 2022 р

ЗМІСТ

| | |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ВСТУП | 2 |
| РОЗДІЛ 1 | 4 |
| ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ | 4 |
| 1.1 Дослідження категорії комічного в мовознавстві | 4 |
| 1.2 Проблеми відтворення засобів комічного у перекладі | 10 |
| 1.3 Особливості функціонування засобів комічного у художньому дискурсі | 17 |
| Висновки до розділу 1 | 22 |
| РОЗДІЛ 2 | 24 |
| ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У ОПОВІДАННЯХ О. ГЕНРІ | 24 |
| 2.1 Фонетичні засоби створення комічного ефекту | 24 |
| 2.2 Лексичні засоби створення комічного ефекту | 25 |
| 2.3 Граматичні засоби створення комічного ефекту | 35 |
| 2.4 Стилiстичні засоби створення комічного ефекту | 36 |
| Висновки до розділу 2 | 46 |
| РОЗДІЛ 3 | 47 |
| ВІДТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАНОЇ О. ГЕНРІ | 47 |
| 3.1 Транскодування | 47 |
| 3.2 Лексико-семантичні трансформації | 53 |
| 3.3 Лексико-граматичні трансформації | 57 |
| Висновки до розділу 3 | 68 |
| ВИСНОВКИ | 69 |
| СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ | 72 |
| СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ | 77 |
| СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ | 78 |
| ДОДАТОК | 80 |
| Перекладацьке відтворення лінгвостилістичних засобів створення комічного у оповіданнях О. Генрі | 80 |
| SUMMARY | 103 |

ВСТУП

Створення комічного ефекту завжди привертало загальний інтерес перекладачів, адже він доволі часто зустрічається в багатьох літературних творах. Не можна також не зазначити те, що використання засобів комічного викликає багато труднощів при перекладі. Саме тому зростає інтерес до їх досліджень в сучасній лінгвістиці.

Інтерес до наукового розуміння комічного зародився в далекі античні часи, та ще й досі не має єдиного визначення поняття комічного та єдиної оцінки того, які саме фактори викликають появу комічного ефекту. На сьогодні науковці висувають нові теорії та розглядають комічне в новому сприйнятті.

За останні декілька десятиліть багато вчених розглядали різні аспекти комічного та його відтворення у процесі перекладу. Серед них можна виділити О.І Тереха, О. Гончара, Ю. Іванова, О.М. Линтвара, С.М. Войтюка, Т.В. Лазера, О.А. Шумейко, Р.С. Колесника, Б.А. Дземидока.

Кваліфікаційну роботу магістра присвячено вивченню лінгвостилістичних засобів створення комічного у оповіданнях О. Генрі як об'єкту перекладацького відтворення українською мовою.

Актуальність даної роботи зумовлена зацікавленістю створення засобів комічного в оповіданнях, складністю збереження та передачі їх суті при перекладі, а також вивчення лінгвостилістичних засобів створення комічного в творах.

Мета роботи – проаналізувати лінгвостилістичні засоби створення комічного у творчості О. Генрі на прикладі його оповідань та визначити способи їх відтворення українською мовою.

Відповідно до мети в роботі поставлені такі **завдання**:

- прослідкувати особливості розвитку поняття комічного в мовознавстві;
- розкрити види та засоби створення комічного;
- дослідити засоби створення комічного у художньому дискурсі;

- висвітлити проблеми перекладу комічного;
- дослідити фонетичні, лексичні, граматичні та стилістичні засоби створення комічного у оповіданнях О. Генрі;
- виявити особливості перекладацького відтворення комічного у оповіданнях О. Генрі.

Об’єкт дослідження – комічне у оповіданнях О. Генрі.

Предмет дослідження – лінгвостилістичні засоби створення комічного у оповіданнях О. Генрі і їх відтворення в українськомовному перекладі.

Методи дослідження: аналіз та синтез (дослідження окремих складових комічного, оповідання як мовного явища в цілому та проблеми перекладу), стилістичний та прагматичний аналіз (виявлення лінгвостилістичних засобів створення комічного у оповіданнях О. Генрі), перекладацький аналіз (виявлення перекладацьких трансформацій у відтворенні комічного у оповіданнях О. Генрі українською мовою).

Наукова новизна результатів дослідження полягає у здійсненні лінгвостилістичного аналізу засобів створення комічного на основі оповіданнях О. Генрі. Також необхідно зазначити, що на наукову новизну вказує аналіз лексичних, граматичних і лексико-граматичних перекладацьких трансформацій як засобів відтворення комічного у оповіданнях О. Генрі та їх перекладацьке відтворення українською мовою.

Практичне значення. Отримані у кваліфікаційній роботі результати стали певним внеском практики перекладу художніх творів літератури. У результаті вивчення предмету дослідження було одержано результати, які можна використовувати у перекладацькій діяльності під час перекладу малого жанру літератури оповідання, перекладацького аналізу тексту, в перекладацькій практиці, кращого розуміння засобів трансформації при перекладі комічного українською мовою.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовано на Міжнародній науково-практичній відеоконференції «Україна у транскультурному й мультимодальному світі», яка проходила в КНЛУ 25

травня 2022 року. Матеріал доповіді відтворено у тезах: Дослідження категорії комічного в мовознавстві. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. С. 203—204.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, трьох списків використаних джерел, додатку та резюме.

У Вступі визначається актуальність даної теми, об'єкт та предмет дослідження, вказано мету та завдання роботи, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У Розділі 1 «Теоретичні основи дослідження засобів створення комічного в мовознавстві та перекладознавстві» висвітлюються теоретичні основи дослідження засобів створення комічного в мовознавстві та перекладознавстві.

У Розділі 2 «Лінгвостилістичні особливості створення комічного у оповіданнях О. Генрі» аналізуються лінгвостилістичні особливості створення комічного у оповіданнях О. Генрі.

У Розділі 3 «Перекладацький аналіз засобів вираження комічного у оповіданнях О. Генрі українською мовою» здійснено перекладацький аналіз засобів вираження комічного у оповіданнях О. Генрі українською мовою.

У висновках узагальнено результати даного дослідження.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В МОВОЗНАВСТВІ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Дослідження категорії комічного в мовознавстві

Ще з давніх давен поняття комічного приваблювало людей з усього світу. В епоху античності вони використовували різні засоби, за допомогою яких у них була б можливість хоч на деякий час відволіктися від усіх проблем буденності. Більше того, люди хотіли задобрити Богів. Ці фактори й сприяли зародженню поняття комічного [29: 22].

Існує теорія, що саме слово «комізм» походить від грецького слова «komôds», яке можна перекласти як «натовп ряжених», «весела процесія», а слово «kômôidia» перекладається як «спів веселої процесії». В ті часи греки асоціювали комізм із карнавальними іграми, і цікаво те, що часто такі ігри були жорстокими. Усі приймали в них участь і ніхто не міг стояти в стороні, адже так було прийнято. Ще одним припущенням є те, що саме римляни послужили створенню даної культури. Вони святкували день Сатурна, Бога землеробства, піддаючись розвагам і веселоцям. Таким чином, вже в античні часи сміх з'єднував у собі пристрасть до життя та його протилежного поняття [1: 5].

Осмилення категорії комічного також розглядалось Платоном та Аристотелем. Вони обоє визначали комічне та смішне через щось потворне. Платон охарактеризував комічне як душевний стан, який поєднує в собі задоволення та печаль. Він також вважав комічне негідним аспектом вільного громадянина та протиставляв смішне більш серйозному. Аристотель в свою чергу поєднував комічне зі смішним і зазначав, що комічне є наслідуванням гірших людей, адже смішне і є частиною чогось потворного [39: 145].

Середні віки викреслили комічне та комедію з офіційного мистецтва. Інтерес до теорії комічного повернувся за часів Відродження. Зрозуміло, що засоби та прийоми комічного продовжили розвиватися не відразу. Для того, аби

вони збагатились та вдосконалились, потрібен був час. Прогрес комічного можна спостерігати з давніх часів і до сьогоднішнього дня.

Дане явище з різних позицій розглядається як філософами, так і лінгвістами. Багато вчених намагалися надати єдине визначення поняттю комічного, але його тлумачення є неоднозначним. Кожен розуміє дане поняття по-різному. Проте існує досить багато визначень комічного, як у словниках, так і роботах науковців, які досліджують це питання. Загалом, термін «комічне» в широкому розумінні вживається як поняття на позначення різноманітних явищ, здатних викликати сміх [62: 166], а комічний ефект виникає внаслідок висміювання чогось в незвичайній ситуації.

В словнику-довіднику «Основні лінгвістичні поняття і категорії» подається таке визначення комічного: Комічне – смішне, комедійне; комічними називаються ті явища суспільного життя, що викликають сміх. Комічне як естетична категорія завжди змістовне, в його основі лежить суперечність між новим і старим, тим, що народжується, і тим, що відходить у минуле тощо (ОЛПіК).

У «Літературознавчому словнику-довіднику» комічне характеризується як категорія естетики, яка формулює той аспект естетичного освоєння світу, який супроводжується сміхом без страху, співчуття та пригнічення. У комічній ситуації людина інтуїтивно усвідомлює невідповідність між недосконалим і неповноцінним, змістом явища та його формою, яка зазіхає на значущість та повноцінність між благородною метою та аморальними засобами її досягнення. Такі суспільні явища, що втрачають свою необхідність та доцільність, але все ж претендують на вагомість та історичне буття, прагнуть видати себе за тих, ким вони не є насправді, постають об'єктом комічного висміювання (ЛСД).

Науковиця О. М. Линтвар визначає комічне як категорію естетики, що виражається у формі висміювання історично обумовленої невідповідності певного соціального явища, діяльності та поведінки людей, їх традицій і звичаїв об'єктивному плину речей і естетичному ідеалу прогресивних громадських сил.

В свою чергу, естетика висвітлює отримання комічного ефекту завдяки моральним і естетичним нормам людства [33: 69].

С. М. Войтюк вважає, що комічне існує як об'єктивно-реальне явище та відбивається у свідомості людей у суспільному житті. Комічне по своїй природі має соціальну сутність. Воно також пов'язане зі сферою діяльності людини. Реалізація комічного ефекту відбувається на деяких лінгвостилістичних рівнях тексту, до яких можна віднести морфологічний, лексичний, синтаксичний, та декілька інших рівнів [12: 95].

За словами С. М. Кумпана, наявність реципієнта є необхідною умовою при реалізації комічного, так як комічне не може існувати поза межами соціуму. Та невідповідність, яку осмислює реципієнт, породжує його суб'єктивну позитивну реакцію як розуміння комічного [30: 271].

Т. В. Лазер також займався даним дослідженням і зробив висновок, що комічне – це естетичне явище, яке має змогу викликати імпліцитну та експліцитну сміхову реакцію [32: 33].

Мовний комізм є свідомо створеним продуктом певної національності за допомогою спеціальних мовних засобів. Національність комізму – надзвичайно важлива та неповторна риса кожної літературної епохи та країни. Та еволюція комічного не відбулась би без інтернаціонального впливу, змішання культур та інтеграції митців в чуже літературне середовище [49].

Потрібно також розрізняти поняття комічне, смішне та дотепне. Часто комічне ототожнюють з такими поняттями як «смішне» та «гумор», проте це не так. Більшість дослідників стверджують, що дані поняття не можуть вживатися в синонімічних значеннях, адже у «смішному» сміх використовується в ширшому значенні та пов'язаний більш з фізичною реакцією, ніж рефлексивною [27: 239]. Відокремлення понять комічного та смішного сталося не відразу. Лише завдяки еволюційним розвитком лінгвістичної теорії виникли підходи для розрізнення та детального вивчення цих категорій [3: 6]. Виділяючи комічне та гумор варто зазначити, що дані види сміху є механізмом

вивільнення накопиченої психічної енергії. Порівнюючи дотепність та комічне, треба зазначити, що гостроту створюють, а комічне знаходять [43: 183].

Мовні засоби є інструментом створення комічних прийомів. Лексичні засоби є основним процесом створення художніх творів. Застосування епітетів, метафор, порівнянь та інших тропів являються класичними засобами комічного. Вони надають письменникам свободу вибору та безмежну варіативність для вираження комічного. Індивідуальний стиль письменника обмежує його тому, аби використовувати деякі форми та прийоми. Фразеологічні одиниці набувають комічних форми за умови, якщо вони супроводжуються іронічністю та вдало поєднуються з рештою слів [19: 252].

Ю. Б. Борев не відносить комічне ні до старого, ні до протиріч нового. Часом смішними є незграбність людини, некмітливність, а також деякі рухи тіла, жести тощо. Все це викликає сміх, що часто не має глибокого змісту. Відображаючи прості комічні явища, автор або прагне розкрити та максимально розвинути в них суспільний зміст, або використовує їх як деталі, які допомагають створити комічні персонажі, комічні обставини і т. ін. [6: 29].

Велика кількість дослідників відзначає обсяг категорії комічного її відмежованістю від таких суміжних категорій, як смішне, сміх і дотепність [47]. Значення категорії комічного становить комплекс її варіантів. Тобто, комічне являє собою родовий термін, який включає в себе змістовні різновиди. Реакцією на комічне звичайно являється сміх – наслідок слів або поведінки, перлокутивний ефект мовленнєвих актів [22: 187].

Комічне являється формою освоєння світу та своєрідним інструментом руйнування надмірного стереотипного мислення та норм. Комічне, як вважається, характеризується як результат протиріччя: форми та змісту, причини та наслідку, процесу та його результату, реальності та уявленням про неї. Ефект очікування у реципієнта викликаний насамперед змістом твору, при перекладі якого спостерігається логічний збій. Реципієнт сміється сприймаючи інформацію, до якої він попереднім змістом або власним досвідом не є підготовленим [5].

Не можна не зазначити, що під час передачі комічного при перекладі важливим є комічний ефект. Його відсутність може призвести до непорозуміння тексту. Для того, щоб утворити комічний ефект потрібно справді попрацювати. Авторам твору та перекладачам необхідно використовувати відповідні засоби і прийоми. Науковиця Р. С. Колесник вирізняє деякі прийоми комічного, які назначені нижче:

- деформація та видозміна явищ: перебільшення чи применшення ознак даного явища, істоти або предмета, порушення ритміки деякого природного процесу, пародіювання тощо;
- вражаючі зіставлення та неочікувані ефекти: поворот сюжету так, що ніхто не очікував, порівняння кардинально різних істот, предметів, явищ, адже подібність властивостей порівнюваних об'єктів може видатися приголомшливою;
- невідповідність у відносинах і зв'язках між явищами: переміщення властивостей та ознак, які відносяться до різних епох, що й може викликати комічний ефект;
- уявне сполучення тих явищ, які належать до зовсім різних родів: з'являється через протиріччя між реальністю та ілюзією, в тих ситуацій, в яких поведінка персонажа не відповідає деяким обставинам;
- утворення явищ, тобто слів, словосполучень тощо, яким властиве відхилення від правильної встановленої норми: неправильне використання слів, вживання парадоксальних висловлювань, спеціальне створення помилок у ході написання тощо [25: 172].

Існують також декілька теорій комічного. За висновками Б. А. Дземидока можна визначити їх наступним чином:

- теорія негативної якості – теорія переваги суб'єкта комічного переживання над об'єктом, згідно з якою комічне виникає при усвідомленні переваги суб'єкта над комічним об'єктом;

- теорія деградації – розглядає комічне як моральну оцінку того, що обстоює, захищає старе або віджило;
- теорія контрасту – де під комічним розуміють реакцію на дисонанс явищ одного й того ж порядку;
- теорія протиріччя – згідно даної теорії комічне являється поєднанням протилежних основоположень;
- теорія відхилення від норми – комічне розглядається як сприйняття явища, яке не відповідає нормі;
- теорія мотивів, що перетинаються – це афект, який виникає в результаті напруженого очікування [15: 89].

Також важливо зважати на те, що літературні тексти можуть бути власне комічними, у яких вся структура тексту підпорядкована створенню комічного ефекту, та текстами з елементами комізму, у складі яких можна виділити тільки окремі прийоми, елементи, окремі вставлення комічного, але які не можна назвати комічними цілком. Звичайно, що комічні тексти можна класифікувати і за жанровими ознаками [21: 56].

Власне комічні тексти за жанровою ознакою діляться на елементарні жанри (гра слів, анекдот, каламбур, жарт), складні жанри (бурлеск, комедія, травестія, пародія, усмішка, гумореска). Тексти з елементами комізму в окремих випадках, коли комічні прийоми починають переважати в тексті, надаючи йому доволі своєрідного забарвлення, можуть збігатися з існуючою жанровою системою. Комічними можуть бути романи, поеми, повісті та казки [34: 54].

Залежно від емоційного збагачення та наявності раціонально-оцінного компонента, дослідники виділяють два основні типи комізму: простий і складний. Для простого комізму характерна поверховість та нейтральність. Він нічого не критикує, не потребує глибинного аналізу та якихось особливих знань. Це комізм доволі зрозумілий, у ньому відсутні як раціональність так і оцінка. Простий комізм вивчає лише зовнішній бік явищ і не вникає в їхню сутність. Пізнавальні можливості простого комізму не виходять за можливості

почуттєвого рівня пізнання. Складний комізм в обов'язковому порядку спонукає до роздумів і аналізу. Це гумористично-сатирично-іронічний тип комізму, який обов'язково має містити оцінку, яка базується на суспільному досвіді, вироблених суспільством цінностях і ідеалах. У межах складного комізму традиційно виділяють основні форми комічного: сатиру, гумор та іронію, в основі розрізнення яких лежить критерій ставлення до об'єкта комічного. Дійсно пізнавальною функцією володіє лише складний комізм [9].

Дискурс комічного має певні свої мовні особливості (різні мовні маркери гумору, сарказму, сатири, іронії та трагікомічного). Також даний дискурс має свою тематичну специфіку, стилістичну специфіку, певні стереотипні уявлення, які формуються завдяки ключовим концептам і ціннісним домінантам та ті, що відображають менталітет нації, соціальної групи або особистості, особливі жанри та форми, інструментарій трансформацій комічного (лінгвістичні механізми), та інтенсифікатори комічного (різні стереотипні уявлення, стилістично-риторичні прийоми, асоціативні механізми) тощо [59].

Отже, комічне сформувалось ще в давні часи. Але ще й досі не існує однозначного визначення даного поняття, адже для кожного комічне сприймається по-різному. Проте щодо комічного можна з точністю зазначити, що існують деякі прийоми та типи комізму, а створення комічного ефекту в літературних текстах є важливим чинником для його сприйняття. Поняття «комічне» також не ототожнюється з поняттям «смішне», так як кожне з них має свої особливості.

1.2 Проблеми відтворення засобів комічного у перекладі

Під час аналізу комічного ефекту не можливо не зазначити засоби творення комічного. Вони є досить важливим чинником для подальшого розуміння даного терміну.

Засоби творення комічного – це ті художні засоби, котрі сприяють творенню комічного ефекту зображуваних подій, явищ та образів. Функції

засобів комічного доволі широкі: від створення сміхової атмосфери твору до гнівного викриття рис характеру, негативних фактів і закономірностей дійсності в цілому [18].

Перед тим, як детальніше розглянути засоби творення комічного, потрібно зазначити декілька прийомів створення комічного. Існує всього п'ять прийомів:

- модифікація і деформація явищ;
- несподівані ефекти;
- невідповідність у відносинах і між явищами;
- уявне об'єднання абсолютно різних явищ;
- створення явищ, які за зовнішнім виглядом або за своєю сутністю відхиляються від логічної норми [79].

Термін «засоби комічного» може розглядатися як у вузькому, так і в широкому розумінні. Все, що сприяє створенню комічного ефекту, в широкому сенсі можна вважати засобом комічного. До засобів комічного в широкому розумінні належать різноманітні предмети та їх деталі [68]. Проте, не слід плутати поняття засоби творення комічного та види комічного, адже часто ці поняття ототожнюють. До видів комічного відносимо гумор, іронію, сатиру, сарказм і гротеск [10]. Говорячи про засоби творення комічного у вузькому сенсі, мається на увазі насамперед: лексичні, фонетичні, граматичні та лінгвостилістичні засоби [53].

На лексичному рівні комічне реалізується шляхом уживання окремих самостійних слів, вільних словосполучень, полісемантичних слів в одночасній реалізації декількох значень та авторських новоутворень [45]. Лексичний потенціал мовних одиниць у процесі створенні комізму переважає, адже буквальне тлумачення переносних значень слів, поєднання в одному контексті декількох значень багатозначного слова або слів, порушення смислових зв'язків між словами в словосполученнях, порівняння та тропи відіграють дуже важливу роль у створенні комізму [20]. Одним з найбільш вживаних лексичних забарвлень постає епітет. Він виражається словом або словосполученням,

завдяки особливій функції в тексті, допомагає слову набути нового значення або смислового відтінку, підкреслює характерну рису, визначальну якість певного предмету або явища, збагачує мову новим емоційним сенсом, додає до тексту певної мальовничості, насиченості [46: 129].

До фонетичних засобів створення комічного можна віднести порушення коректності мовлення або правильності постановки наголосу, шепелявість, римована співзвучність або звукопис (звукосподібнення), навмисна «бідність» вокабуляру, або ж навпаки, неочікуване розмаїття вокабуляру персонажа, який не повинен їм володіти. Порушення коректності мовлення або орфоепічна неправильність допомагає авторам дати точний портрет героя [24: 69].

На граматичному рівні мовні засоби поділяються на морфологічні та синтаксичні. До розділу морфології входять жарти, в яких характеристики класів англійських слів або особливих пунктів подаються гумористично, до них належать займенники, числівники, вигуки, звуконаслідувальні слова, присудки, однорідні члени речення, звертання, питальні речення, вставлені та парцельовані конструкції. Щодо синтаксичних конструкцій, то вони складаються в більшості випадків з двозначних та омонімічних конструкцій. [35: 972].

Серед синтаксичних засобів створення комічного дослідниця Походня С. виокремлює такі: транспозиція синтаксичних структур, риторичні питання, відокремлені синтаксичні конструкції, вставні речення, речення зі вставними словами і словосполученнями, неповні речення, розгорнуті синтаксичні конструкції з різними видами зв'язку. На рівні тексту комічне виявляється завдяки контексту, повторам, цитуванню, алюзіям та їх декодуванню, іронічному змішанню реєстрів і стилів мовлення [45].

Досягнення комічного ефекту створюється за рахунок використання великої кількості стилістичних прийомів, а також тропів : образні порівняння та ідіоми, різноманітні типи повторів, риторичні фігури мовна гра, яка включає в себе ігрове словотворення. Стилістичний контекст становить відрізок тексту, перерваний появою елемента, що має по відношенню до цього контексту

ознаку непередбачуваності, що й утворює стилістичний прийом – ефект обманутого очікування [50].

Усі дані засоби створення комічного ефекту є досить важливими при перекладі. Значення перекладу в нашому житті є більш багатовимірним, ніж ми усвідомлюємо. Переклад необхідний для поширення нової інформації, знань та ідей по всьому світу. Необхідно досягти ефективного спілкування між різними культурами. У процесі поширення нової інформації переклад – це те, що може змінити історію. Це єдиний засіб, за допомогою якого певні люди можуть пізнати різні твори, які розширюють їх знання про світ [72].

Відомий лінгвіст В. С. Виноградов зазначив, що переклад – це одне з найдавніших занять людини. Різниця мов спонукала людей до цієї нелегкої, але настільки необхідної праці, яка служила та продовжує служити цілям спілкування та обміну духовними цінностями між народами [11: 4].

Дослідник Л. С. Бархударов визначає переклад як процес перетворення мовленнєвого явища з однієї мови на іншу. Він також зазначив, що переклад можна вважати певним видом трансформації, а саме міжмовною трансформацією [2: 5].

Проте переклад – це більше, ніж просто зміна слів з однієї мови на іншу. Переклад будує своєрідні «мости» між культурами. Він дозволяє відчувати культурні явища, які були б надто чужими та віддаленими, аби їх можна було охопити через власну культурну призму [76].

Однак, щоб побудувати дані «мости», потрібні вправні перекладачі. Перекладач – це людина, яка вільно володіє англійською та принаймні однією іншою мовою та перетворює написане з однієї мови на іншу [80].

Реальна перекладацька діяльність здійснюється перекладачами у різних умовах. Тексти, які перекладаються, дуже різноманітні за тематикою, мовою, жанровою приналежністю; переклади виконуються у письмовій чи усній формі, до перекладачів пред'являються неоднакові вимоги щодо точності і повноти перекладу тощо. Окремі види перекладу вимагають від перекладача особливих знань та вмінь [26: 95].

Слід зазначити, що О. Генрі увійшов у історію світової літератури як гуморист, тому комічних творів у спадщині письменника доволі багато. В основі сюжетів його оповідань є доволі парадоксальні ситуації, завдяки яким, автор активно розширює норми літературної мови, показує все різноманіття дійсності, при цьому змішуючи різні лексичні пласти мови. В основі його оповідань часто вживаються елементи розмовної мови, сленги тощо [17].

Переклади творів О. Генрі досліджували та здійснювали такі перекладачі як О. Вишня, В. Мисик, М. Рябова, В. Горбатько, М. Дмитренко, Ю. Іванова, О. Лонгвіненко, В. Мусієнко й інші. Важливим під час перекладу є зберігання сенсу і якості твору. Якість визначається досягненням адекватності перекладу. Адекватність означає відповідність цільового тексту вихідному, включаючи застосування різних перекладацьких трансформацій [82].

Читач знайомиться з творами зарубіжних письменників частіше всього завдяки перекладу з іноземної мови. Тому перед перекладачем стоїть дуже важливе завдання, тобто передати мову оригіналу так, аби не спотворити головний задум твору, його зміст та красу. Звичайно, що це також стосується й перекладу творів, пронизаних комічним сюжетом. Перекладаючи художні твори українською мовою, потрібно насамперед дбати про збереження мовних зворотів, якими передається комічність сюжету [51].

Переклад гумористичного твору є це творчим інструментом. Перед перекладачем комічного твору стоїть два основних завдання. По-перше, перекладати текст так, аби переклад був максимально наближений до оригіналу. По-друге, подбати про сприйняття перекладеного тексту читачем іншої, нової культури. Перекладач має передати не тільки головну думку твору, але й усі тонкощі задуманого сюжету для того, аби максимально відобразити всі тонкощі оригіналу. Точним вважається той переклад, у якому максимально передані не лише його окремі частини, але й повністю увесь текст та його стилістичне забарвлення [48].

Передача комічного ефекту потребує від перекладача врахування багатьох чинників його діяльності та індивідуального підходу до кожного

випадку передачі комічного засобами мови перекладу. Проблема відтворення комічного ефекту у перекладі завжди була актуальною. Це питання у своїх наукових працях висвітлювали такі мовознавці, як В. Виноградов, Н. Арутюнова, С. Влахов, С. Флорін та інші [29].

Відтворення комічного ефекту – одна з найскладніших проблем, адже комічне базується на складних стилістичних прийомах та засобах, а також вимагає екстралінгвістичних знань для його розуміння, а тим паче для відтворення [25].

Для того, щоб правильно визначити вид комічного у тексті для його подальшого адекватного відтворення мовою перекладу, потрібно спочатку ознайомитись із самим твором, чітко розуміти його тематику та ідейне спрямування. Не менш важливою є концентрація уваги на динаміці мовних засобів, що передають комічне [48].

У своїх оповіданнях О. Генрі вдається до діалектної мови героїв, яка не відповідає певним літературним нормам, що створює комічну ситуацію та деякі труднощі при відтворенні засобів комічного у перекладі. Найбільш складними для перекладу випадками є іронічні вислови, адже для правильного їх перекладу вимагається застосування культурної адаптації для того, щоб донести комічний ефект до читача. Потрібно виділити декілька шляхів, які перекладачі найчастіше обирають для вирішення таких завдань. По-перше, це опущення, тобто відмова від іронії в оригінальному тексті, адже не існує шляхів для її правильної передачі, але даний спосіб обирається перекладачем найрідше. По-друге, це підбір альтернативи, тобто якщо перекладачі не можуть абсолютно зберегти сенс оригінальної іронії, то в своєму перекладі вони вдаються до створення такого виразу, який не є позбавленим іронії та не вибивається з цілісної ситуації. По-третє, це адаптація, тобто перекладач переносить реалії оригінального висловлювання в цільовій мові на аналогічні [63].

Труднощі перекладу пов'язані не тільки зі знанням мови, а й з умінням перекладача знаходити в різних мовних системах міжмовні лінгвопрагматичні відповідники [42: 23].

Основні характеристики перекладу комічного зводяться до якості відтворення сенсу в перекладі, який забезпечується досягненням заданого прагматичного ефекту за рахунок функціонально адекватного оригіналові організованого комплексу засобів рідної мови [28: 50].

Будь-який переклад – творчий процес, який характеризується індивідуальністю перекладача, однак основним завданням перекладача є передача основних рис оригіналу і для створення ідентичного художнього і емоційного враження перекладач повинен знайти найкращі мовні засоби [73]. Та все ж, всі елементи форми із місту не можна відтворити з точністю. З ними відбуваються певні трансформації: деякий матеріал не передається, а просто відкидається, деякий матеріал подається не в ідентичному оригіналу вигляді, а заміненним, додається новий матеріал, відсутній в оригіналі [16].

При перекладі комічного використовуються різноманітні перекладацькі трансформації: антонімічні, метонімічні та інші заміни, спричинені необхідністю перетворення образної основи комічного, конкретизація, диференціація і генералізація значень для зняття лексико-контекстуальної невідповідності, смисловий розвиток і додавання як експлікований прояв прагматичної установки на рецептора, компенсація змістовних і стилістичних втрат [36].

Основні проблеми, які виникають під час перекладу засобів комічного, пов'язані з особливостями гумору певної країни, екстралінгвістичними факторами, такими як історичні чи політичні події, наявність значної кількості стилістичних прийомів, що створюють комічний ефект, для перекладу яких потрібно використовувати творчий підхід [55].

Отже, засоби створення комічного ефекту є доволі вагомим чинником при перекладі. Вони також служать для створення виразного і несподіваного

образу. Дійсно, існують деякі проблеми відтворення засобів комічного у перекладі, які полягають в особливості кожної мови.

1.3 Особливості функціонування засобів комічного у художньому дискурсі

Насамперед слід зазначити, що знайти однозначне визначення поняттю «художній дискурс» досить важко, адже до сьогодення не існує загальноприйнятної дефініції цього терміну.

Дискурс – це термін лінгвістики тексту, яким користуються у значеннях майже однакових. Найважливішими з них є зв'язний текст, діалог, розмовна форма тексту, поєднані за змістом висловлення, усний або писемний мовленнєвий твір [40].

Олизько Н. С. характеризує художній дискурс як сукупність художніх творів, створених в результаті взаємодії намірів і цілей письменника, розмаїтих можливих реакцій читача, а також тексту, який виводить художній твір у простір використаних людиною знакових систем, тобто тексту, мови та культури загалом [41].

Художній дискурс також розуміємо як розумово-комунікативну взаємодію автора художнього твору та потенційного читача, що ґрунтується на певних ідеях та переконаннях орієнтирах автора, адресанта та відбувається у певному історичному та культурно-соціальному контексті [58].

Також художній дискурс, втілений у художньому творі, зображує світ, який містить у собі деякий зміст, почуття, а до його обов'язкових складників відноситься цілісність його сприйняття реципієнтом. Дискурс художнього твору є не тільки основою, він також постає як стиль мислення та мовлення письменника, які він вкладає у персонажів свого твору [14].

Художній дискурс вважається двозначним терміном, адже він означає не тільки форму мови, але й форму комунікації, яка є узгодженою між автором і

читачем. Він відрізняється від усіх інших типів дискурсів. Йому властива нефіксована імпровізація написання твору та реалізація під час читання [7].

Художній дискурс являється комунікативним актом, основною характеристикою якого є спроби письменника за допомогою свого тексту впливати на внутрішній, духовний простір читачів, на переосмислення їх цінностей, переконань, вірувань та прагнень [67]. Функціонування художнього дискурсу неможливе поза діалектичних відносин письменник – художній твір – читач [52].

Класифікація дискурсу художнього комунікативного простору можлива лише з урахуванням певних чинників, таких як сферифункціонування (художній), характер комунікації (дискурсні зони персонажа), форма репрезентації (описовий, аргументований, прямий, непрямий) [4].

Функціонування засобів комічного у художньому дискурсі є досить важливим чинником. Фонетичні засоби створення комічного ефекту в художньому дискурсі функціонують за допомогою навмисної «бідності» вокабуляру, звукосподібнення, римованої співзвучності.

Лексичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою епітетів, фразеологізмів, метафор, засобів контекстуального увиразнення, оказіоналізмів та словоскладення.

Епітет – це художнє означення предмета чи події, які допомагають виразити сутність та надають емоційну характеристику. Також це поетичне та образне зображення [60]. За допомогою епітетів досягається особлива тонкість, виразність та глибина. Структура епітета загалом легка: прикметник плюс іменник. Епітет в тексті зазвичай виявляється після обумовленого слова [64].

Фразеологізм – це стійке сполучення слів з повністю або частково переосмисленим значенням [31]. Фразеологізми не можуть існувати окремо від заданого контексту. Вони завжди вимагають основи, з якої можливо вивести їх смислове навантаження [25]. Фразеологізми надають змогу сказати багато, при цьому економлячи мовні засоби, які сягають глибин народного духу та культури. Основна особливість фразеологізму полягає в тому, що він,

незважаючи на те, скільки слів до нього входить, виражає одне поняття, при цьому вживаючись в мові як готова одиниця [57].

Метафорою вважається один із різновидів лексико-семантичного способу словотворення. Це перенесення назви з одного предмета на інший на основі подібності зовнішніх ознак, структурного та функціонального [65].

У художньому дискурсі метафора виконує декілька функцій. Перша – надання мови образно-експресивного забарвлення, яке поєднується з яскраво вираженою емоційною оцінкою. Інша функція – номінативна, яка полягає в поповненні мови лексичними і фразеологічними конструкціями. Метафора виконує ще й концептуальну функцію – використання переносних значень слів для вираження непередметних сенсів [37].

Чиркова Е. К. вважає, що okazіоналізм являється словом, яке існує в мовленні однієї особи або групи осіб, при тому не має регулярної відтворюваності в сучасній літературній мові [61]. Характерною ознакою okazіоналізму є ситуативна та контекстуальна належність. Більшість okazіоналізмів, які виникли в мовленні, так і залишилися за межами мовної системи. Вони індивідуальні, тому відсутність контексту дає можливість сприймати їх як слова з лише можливими значеннями [56]. Словоскладення є одним із важливих способів збагачення мови. У художньому дискурсі завдяки йому, мова поповнює свій словниковий склад.

Граматичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою парцеляції. Парцеляція – це таке членування речення, при якому зміст висловлювання розкривається не в одній, а в двох чи декількох інтонаційно-сміслових одиницях, розташованих одна за одною після розділової паузи [54]. У художньому дискурсі парцеляція виконує експресивну функцію. Вона виявляється у виокремленні речення або частин речення в окрему самостійну частину, при цьому створюючи несподіваний поворот сюжету, що посилює експресію несподіваної дії та ефект тривалості [8].

Стилістичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою порівняння, алюзії, іронії, сарказму, антифразису, каламбуру, перифразу та антитези. Найбільш вживаними є іронія, сарказм.

Іронія – категорія комічного, для якої характерна прихована насмішка, що замаскована під зовнішньою серйозністю. Тобто вона полягає в тому, що говориться протилежне тому, що дійсно є на думці. До синонімів іронії сміливо можна віднести висміювання та жарт [38].

Науковець О. О. Потєбня виокремлює три типи іронії:

- інакомовлення або іронія формальної протилежності (заперечення того, що стверджують);
- метафорична іронія (декілька думок створюють уявлення, яке не має видимого зв'язку з означуваним);
- стилістична іронія (усвідомлення самим мовцем або слухачем протилежності між високим складом словесної оболонки та приземленості думки) [44: 72].

Розрізняють насамперед три види іронії: драматична, ситуативна та словесна [74].

Драматична або трагічна іронія використовується, коли аудиторія володіє інформацією та знає, що станеться важливого в тій чи іншій ситуації, в той час, коли персонажі навіть не здогадуються. Вона стала популярною у грецькій трагедії, а різні точки зору часто призводять до трагічних результатів у будь-якій ситуації [78]. Ситуативна іронія виникає, коли відбувається щось зовсім не те, що очікувалося. Зазвичай ці випадки включають певний тип протиріччя та певний рівень здивування чи шоку [69]. Ситуативну іронію можна використовувати для створення драми, гумору або повернення до реальності трагедії. Цей вид іронії допомагає читачу та персонажу зрозуміти їхню реальність, сплітаючи гумор і трагедію [66]. Словесна іронія передбачає використання слів у значенні, протилежному їх буквальним визначенням. Простіше кажучи, при використанні словесної іронії говориться одне, але

мається на увазі зовсім інше [77]. Загалом, словесна іронія діє, перебільшуючи або применшуючи серйозність ситуації.

Щодо сарказму, то слід визначити його як ворожість, замасковану під гумор. Він може бути призначений для того, щоб нашкодити, тому коли людина постійно діє саркастично, це може лише посилити її основну ворожість і невпевненість [70].

Сутність сарказму не вичерпується більш високим ступенем викривання людських або суспільних вад. Він міститься в особливому співвідношенні двох планів: припущення та плану зображення. Тобто мається на увазі відверта насмішка, зневага, цинізм, образа, які входять до висловлення мовця [13: 75].

Сарказм вживається, коли мовець має намір передати значення своїх слів, спираючись на саркастичний тон або конкретний контекст. Тобто це може бути в таких випадках:

- коли трапляється щось погане;
- коли хтось робить щось занадто повільно;
- коли відбувається щось нецікаве [71].

Основною метою включення сарказму в художній дискурс є те, що він надає письмовому твору кольору та індивідуальності, роблячи його більш автентичним. Є сім поширених типів сарказму, які можуть використовувати автори:

- самоіронічний (здатність посміятися над власними недоліками та помилками) [75];
- незворушний (сказано без сміху чи емоцій, тому важко зрозуміти, чи жартує співрозмовник чи знущається з іншої людини);
- нестерпний (цей вид сарказму призначений для насмішок і образ);
- задумливий (мовець шкодує себе);
- ввічливий (говорити люб'язно, але насправді не щиро);
- маніакальний (мовець може здатися божевільним через його неприродньо піднесений тон);

- лютий (даний тип сарказму може бути доволі жорстоким висловлюванням, оскільки він зображує перебільшений гнів, коли оратор знаходиться на межі зриву) [81].

Отже, термін «художній дискурс» залишається поняттям, якому важко підібрати однозначне визначення. Функціонування засобів комічного у художньому дискурсі – це важливий етап при перекладі. Засоби створення комічного в художньому дискурсі функціонують за допомогою різних мовних ознак.

Висновки до розділу 1

1. Комічне існує з давніх давен. Кожен з нас розуміє дане поняття по-своєму, тому ще й досі не має єдиного поняття комічного. Багато дослідників намагались надати визначення, але це поняття доволі широке. Не варто забувати про те, що комічне – це не завжди смішне, адже кожне з цих понять має свої особливості. Виділяють також деякі прийоми комічного та декілька теорій. Залежно від емоційного забарвлення виділяються два основних типи комізму: простий (поверховість та нейтральність, не потребує глибинного аналізу) і складний (спонукає до роздумів та аналізу). Якщо говорити про дискурс комічного, йому притаманні своя тематична, стилістична специфіка та певні стереотипні уявлення.

2. Засоби творення комічного – це художні засоби, які сприяють творенню комічного ефекту зображуваних подій, образів і явищ. До засобів творення комічного відносяться лексичні, фонетичні, граматичні та лінгвостилістичні засоби. На лексичному рівні комічне реалізується шляхом уживання окремих самостійних слів, вільних словосполучень, полісемантичних слів в одночасній реалізації декількох значень та авторських новоутворень. До фонетичних засобів створення комічного можна віднести порушення коректності мовлення або правильності постановки наголосу, шепелявість, звукосподібнення, навмисна «бідність» вокабуляру, або ж навпаки, неочікуване

розмаїття вокабуляру персонажа, який не повинен їм володіти. На граматичному рівні мовні засоби поділяються на морфологічні та синтаксичні. Серед синтаксичних засобів створення – транспозиція синтаксичних структур, риторичні питання, відокремлені синтаксичні конструкції, вставні речення, речення зі вставними словами і словосполученнями, неповні речення, розгорнуті синтаксичні конструкції з різними видами зв'язку. Основними проблемами, які виникають під час перекладу засобів комічного, являються особливості гумору певної країни та уміння перекладача знаходити в різних мовних системах міжмовні лінгвопрагматичні відповідники.

3. Художній дискурс являється комунікативним актом, основною характеристикою якого є спроби письменника за допомогою свого тексту впливати на внутрішній, духовний простір читачів, на переосмислення їх цінностей, переконань, вірувань та прагнень. Функціонування засобів комічного у художньому досить важливе. Фонетичні засоби створення комічного ефекту в художньому дискурсі функціонують за допомогою навмисної «бідності» вокабуляру, звукосподібнення, римованої співзвучності. Лексичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою епітетів, фразеологізмів, метафор, засобів контекстуального увиразнення, оказіоналізмів та словоскладення. Граматичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою парцеляції. Стилїстичні засоби створення комічного ефекту функціонують за допомогою порівняння, алюзії, антифразису, каламбуру, перифразу та антитези, та найбільш вживаними є іронія та сарказм.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У ОПОВІДАННЯХ О. ГЕНРІ

Лінгвостилістична реалізація комічних текстів здійснюється за допомогою мовних ознак, до яких слід віднести фонетичні, лексичні, граматичні та стилістичні.

2.1 Фонетичні засоби створення комічного ефекту

До фонетичних засобів творення комічного відноситься навмисна «бідність» вокабуляру, звукосподібнення, римована співзвучність.

У наведеному нижче прикладі спостерігається саме навмисна «бідність» вокабуляру:

(6) *“We’re playing Indian... By Geronimo! That kid can kick hard.”* (RRC, URL).

Викрадач дитини часто використовує одні й ті ж самі фрази по типу *«That kid can kick hard»*, що вказує на обмеженість словникового запасу. Автор спеціально звертає на це увагу, щоб показати недолугість та неосвіченість викрадача, що й викликає комічність ситуації.

(41) *I speak the Spanish.* (GG, URL).

Автор навмисно створює обмеженість вокабуляру, аби показати, що герой як не знав англійської мови, та і не знає та не намагається вивчити, а лише корчить із себе знавця цієї мови. Комічності додають його неправильні висловлення по типу *«speak the Spanish»*.

(31) *I can write good fiction and I’ll force you fellows to admit it yet. I’ll make you change the spelling of “regrets” to “c-h-e-q-u-e” before I’m done with you* (PP, URL).

В даному прикладі можна зазначити як навмисну «бідність» вокабуляру, де явно виражається його нездатність писати гарні твори та добирати правильні

заміни слів, так і звукову форму вимовляння, адже використане слово «*c-h-e-q-u-e*» звукосподібнене зі словом «*check*», що створює комічні ситуації під час спроб зрозуміти мовця.

Також в оповіданні «дівчина та шахрайство» був знайдений лексичний вираз, який було створено для фонетичного ефекту.

(67) *You want to get down to business, and call me “Tweedlums Babe” and “Honeysuckle,” and sing yourself “Mama’s Own Big Bad Puggy Wuggy Boy” if you want any limelight to concentrate upon your sparse gray hairs* (GG, URL). В даному прикладі спостерігається комічна римована співзвучність – «*Mama’s Own Big Bad Puggy Wuggy Boy*».

2.2 Лексичні засоби створення комічного ефекту

До лексичних засобів творення комічного ефекту відносяться епітети, фразеологізми, метафори, засоби контекстуального увиразнення, тощо.

Використання епітетів в тексті дозволяє більш емоційніше описати комічну ситуацію. Наприклад:

(7) *It’s an awful thing to hear a strong, desperate, fat man scream incontinently in a cave at daybreak* (RRC, URL).

Дивно виглядає картина, коли дужий, сміливий, здоровий чоловік несамовито верещить у печері. Епітети «*strong*», «*desperate*», «*fat*» посилюють ефект комізму.

(39) *Around it, above it, beneath it, in its vicinity - but never in it - hovers an ethereal aura, an effluvium so rarefied and delicate that only the Society for Psychical Research could note its origin* (GG, URL).

Епітети «*rarefied*» та «*delicate*» вказують на витонченість потоку аури, хоча автор вказує, що ця витонченість може бути досліджена лише Товариством Психічних Досліджень, що й викликає комічність ситуації.

(90) *“Oh, the sweet little boy!”... “Aw, shut up,” said Bobby, with a scowl. “Who’s a kid? You ain’t, you bet.”* (CI, URL).

Комічність даного прикладу полягає в тому, що мала дитина намагається виглядати дорослою, при тому висловлюється як мале дитя. Підсилюючими ефектами комічності являються епітети «*sweet*» та «*little*», на які й образився хлопець.

В наступному прикладі з першого речення можна зрозуміти комічність ситуації.

(13) *“For Heaven’s sake,” says Bill, “hurry back, Sam, as soon as you can. I wish we hadn’t made the ransom more than a thousand. Say, you quit kicking me or I’ll get up and warm you good.”* (RRC, URL).

Злодій боїться залишатись з викраденим хлопцем наодинці, тому просить напарника не залишати його надовго. Також, переймається за великий викуп, який його товариш назначив, бо боїться, що дитину не заберуть і вона продовжуватиме знущатися над ним. Фразеологізм «*warm you good*», який автор використовує в тексті, є підтвердженням того, що злочинець насправді боягуз, адже далі погроз діло не заходить і покарати дитину він не в змозі, а дитина навпаки.

(98) *So, last summer, I think I will go over into this section of country where I hear the serpent has not yet entered, and see if I can find a partner naturally gifted with a talent for crime, but not yet contaminated by success* (EP, URL).

В прикладі також використаний фразеологізм «змій-спокусник». Комічне в реченні те, що чоловік намагається знайти собі помічника серед людей, які мріють красти свиней.

(78) *The church was lighted. A grosgrain carpet lay over the asphalt to the edge of the sidewalk. Brides – maids were patting one another's sashes awry and speaking of the Bride’s freckles. Coachmen tied white ribbons on their whips and bewailed the space of time between drinks. The minister was musing over his possible fee, essaying conjecture whether it would suffice to purchase a new 46 broadcloth suit for himself and a photograph of Laura Jane Libbey for his wife. Yea, Cupid was in the air* (CR, URL).

В описі весілля двох закоханих автор використовує фразеологізм «*Cupid was in the air*», що і сприяє створенню комічного образу, адже кожен гість думає про що завгодно, але не про весілля.

(69) *It is well to be reasonably watchful when a Mexican lion sings soprano along the arroyos at sundown. The burden of his song may be that young calves and fat lambs are scarce, and that he has a carnivorous desire for your acquaintance* (PAP, URL).

Комічне в прикладі створене за допомогою метафори «*lion sings soprano along the arroyos at sundown*». Саме уявлення того, що лев співає сопрано є гумористичним.

(1) *“Hey, little boy!” says Bill, “would you like to have a bag of candy and a nice ride?” The boy catches Bill neatly in the eye with a piece of brick* (RRC, URL).

Гумористичний ефект в даному реченні створюється за рахунок того, що хлопець не виявив поваги до дорослої людини та кинув шматок цегли йому в око.

(3) *He points a stick at me when I come up, and says: “Ha! Cursed paleface, do you dare to enter the camp of Red Chief, the terror of the plains?”* (RRC, URL).

Комізм в даному реченні викликає те, що в здавалось би серйозній ситуації (викрадення), хлопець поводить несерйозно та навіть погрожує своїм викрадачам, перетворивши все на гру. Вигук «*Ha!*» підсилює «несерйозність» ситуації та підкреслює своєрідну насмішку над дорослими мужчинами.

(5) *He made a during-dinner speech something like this: “I like this fine. I never camped out before; but I had a pet ‘possum once, and I was nine last birthday. I hate to go to school.”* (RRC, URL).

Очевидною вказівкою комедійності є перерва логічної послідовності висловлення думок дитини. Зрадивши такій пригоді, хлопець почав молоти все, що тільки спадало на думку.

Ще декількома прикладами перерви логічної послідовності висловлення думок героїні є наступні приклади. В першому випадку жінка одночасно запитує про викрадення людини та переймається за свій вигляд, промовляючи

незв'язний потік думок. В другому вона одночасно переймається за дівчину та за свій макіяж.

(32) *What! Bessie led away by a strange man? Good Lord! It's one trouble after another! Get my other hat, I must hurry around to the police-station... Not that hat - the brown one with the velvet bows* (PP, URL). Комічності також додає той факт, що вона переймається більше за те, аби до поліцейського відділу обрати капелюх потрібного кольору, ніж за близьку людину. Автор використовує смішні висловлення для посилення ефекту комічності.

(33) *Bessie must have been crazy; she's usually shy of strangers. Is that too much powder? Lordy! How I'm upset!* (PP, URL). Героїня знову ж таки переймається більше за свій макіяж, хоча робить вигляд, що більше переймається за викрадення дівчини.

Для емоційнішого забарвлення комічного ефекту, О. Генрі створює нові слова – авторські okazionalizmi. Наприклад:

(97) *And maybe when we get out of the pig belt you'll turn your mind to higher and more remunerative misconduct* (EP, URL).

(99) *Then I took Rufe to a clothing store and gent's-outfitted him.* (EP, URL).

В наступних реченнях комічним є те, що мала дитина бере верх над здоровим чоловіком, знущається над ним, а він в свою чергу не чинить опору, терпить знущання. Звичайно, що знущання не викликає сміху, але в контексті оповідання жалю злочинець не викликає, тому ця ситуація є доволі комічною.

(8) *Red Chief was sitting on Bill's chest, with one hand twined in Bill's hair... and he was industriously and realistically trying to take Bill's scalp* (RRC, URL). Комічне в тому, що дитина намагається подолати дорослого, а чоловік не може з цим нічого зробити.

(10) *A niggerhead rock the size of an egg had caught Bill just behind his left ear. He loosened himself all over and fell in the fire across the frying pan of hot water for washing the dishes* (RRC, URL).

(12) *“You are the hoss,” says Black Scout. “Get down on your hands and knees. How can I ride to the stockade without a hoss?”* (RRC, URL). Комічною є ситуація, де злочинець потурає примхав дитини та навіть грає роль коня.

Абсурдність наступної ситуації полягає в двох факторах.

(36) *“And again,” continued the editor, without pausing for argument, “when Berenice opens the letter from her husband informing her that he has fled with the manicure girl, her words are “Well, what do you think of that!”*(PP, URL). В цьому прикладі бачимо, що прочитавши лист від чоловіка, де він покидає її заради іншої, жінка реагує доволі спокійно, хоча мала б розлютитись. Також, комічності додає той факт, коли чоловік вказує на те, що тікає з жінкою з хорошим манікюром.

(15) *Bill turns and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks. For an hour I was afraid for his mind* (RRC, URL).

У даному прикладі «горювання» викрадача зумовлені поверненням хлопця, адже він робив усе можливе, аби більше ніколи не бачити його. Комічності додають словосполучення «*plump on the ground*», «*pluck aimlessly at grass*», «*pluck aimlessly at little sticks*» у виконанні здорованя, який почав так себе вести після появи дитини.

(16) *“What’s two hundred and fifty dollars, after all? We’ve got the money. One more night of this kid will send me to a bed in Bedlam.”* (RRC, URL).

Комізм ситуації полягає в тому, що грабіжники мають самі заплатити гроші за те, аби повернути викраденого хлопця додому. Спочатку вони просили півтори тисячі доларів за викуп хлопця, а тепер мають заплатити двісті п’ятдесят доларів готівкою, аби його нарешті забрали від них.

(18) *And, as dark as it was, and as fat as Bill was, and as good a runner as I am, he was a good mile and a half out of Summit before I could catch up with him* (RRC, URL).

В даному випадку комічності надає той факт, що дорослий, міцний, кремезний чоловік тікай настільки швидко від дитини, що його напарник за

півтори милі од міста ледь його наздогнав. Можна уявити, наскільки замучений був чоловік, якщо тікав так швидко.

(58) *“That’s a violent specimen of a chromo you’ve got up there,” remarked Silver, casual, to the pawnbroker. “That picture,” says he, “was pledged a year ago by an Italian gentleman. I loaned him \$500 on it. It is called ‘Love’s Idle Hour,’ and it is by Leonardo de Vinchy.* (BIJ, URL).

Даний приклад показує комічність ситуації, в якій показано, що герой не розбирається в мистецтві, хоча робить вигляд протилежного. Назвавши картину Леонардо да Вінчі мазаниною, він підтвердив свою некомпетентність в цій справі.

(20) *He belonged to the third type of burglars. This third type has not yet been recognized and accepted. The police have made us familiar with the first and second. Their classification is simple. The collar is the distinguishing mark* (MWK, URL).

Гумором в даному прикладі є те, що для грабіжників спеціально зробили їхні власні розпізнавальні знаки. Зазвичай ними слугують хороші речі, а от для злочинців не знайшлося нічого кращого, як нашійники.

(21) *He is invariably a gentleman by daylight, breakfasting in a dress suit, and posing as a paperhanger, while after dark he plies his nefarious occupation of burglary. His mother is an extremely wealthy and respected resident of Ocean Grove, and when he is conducted to his cell he asks at once for a nail file and the Police Gazette* (MWK, URL).

Звісно, що в тому, аби потрапити до в’язниці, гумору мало. Але в даному контексті комічності ситуації додає саме прохання героя. Потрапивши до камери в першу чергу він просить пилку для нігтів. Можливо, вона йому потрібна для того, щоб вибратись із камери, але в першу чергу читач уявляє собі картину, де міцний в’язень користується пилкою для нігтів у місці позбавлення волі.

(59) *The department stores have all got that same picture on sale, framed, for \$3.48. And they charge \$3.50 for the frame alone – that’s what I can’t understand* (BIJ, URL).

Комічним в даному прикладі є те, що герой силується зрозуміти як працює цінова політика магазину. Комічним доповненням слід зазначити те, що рамка коштує дорожче ніж сама картина, що наводить на роздуми з приводу якості цієї роботи.

В наступних прикладах комічною є поведінка головного героя-грабіжника по відношенню до людини, яку він планував обікрасти.

(23) *“Climb out,” said the burglar, “I’ll help you get into your duds.” “It’s very unusual” he began. “Here’s your shirt,” said the burglar, “fall out”* (MWK, URL). Людина, яка планувала обікрасти нещасного, допомагає йому одягнутись, забувши про свій план, який так старанно намагалась втілити в життя.

(24) *“Liked to forgot my money,” he explained; “laid it on the dresser last night.” The burglar caught him by the right sleeve. “Come on,” he said bluffly. “I ask you. Leave it alone. I’ve got the price. Ever try witch hazel and oil of wintergreen?”* (MWK, URL). Грабіжник настоює на тому, аби заплатити в кафе за людину, яку на початку оповідання він прийшов обікрасти. В деякій мірі, виражається не просто комічність, але й навіть абсурдність ситуації.

(54) *Got arrested for blocking the street... I sold the policeman a block of it on the way to the station-house, and then I took it off the market* (BIJ, URL).

Ситуація доволі комічна, адже поліцейський спочатку зробив правильно, заарештувавши злочинця, але потім сам купив в нього товар, за який його й арештували.

(30) *There he goes now, throwing his club at a dog that couldn’t read the “Keep off the Grass” signs* (PP, URL).

Комічність ситуації зумовлена не дубиною в сторону собаки, а в тому, що чоловік серйозно вважав, начебто пес міг прочитати надпис і зрозуміти, що собакам по газону ходити заборонено, тому пішов би в протилежному напрямку.

(45) *For recreation you - read law books. Better take warning in time* (RA, URL).

Письменник створює ефект комізму, вказуючи на те, що людина замість того, аби розслабитись та прочитати щось веселе, читає зведення законів.

(34) *On a bench nearby a frowzy loafer opened his red eyes and perceived that his moral support was due a downtrodden brother. "Punch him one, Jack," he called hoarsely to Dawe (PP, URL).*

Комічність ситуація зумовлена тим, що персонаж у якості підтримки серйозно розглядає стусани. Ніби після удару йому має стати краще та він почне бачити життя у щасливих фарбах.

(38) *In the restaurant of El Refugio are served compounds delightful to the palate of the man from Capricorn or Cancer (GG, URL).*

Комічним є те, що люди обирають собі страви та ресторани тільки за знаками зодіаку.

(61) *"I'll practice that what-you-may-call-it," said Celia. "I can whistle a fine second." (NNA, URL).*

В даному реченні комічність проявляється через манери. Вихована, елегантна жінка збирається свистіти на усю вулицю.

(42) *Except in street cars one should never be unnecessarily rude to a lady (GG, URL).*

Комічною здається та ситуація, коли в усіх випадках чоловіки мають залишатись джентльменами, а в громадському транспорті кожен сам за себе.

(55) *You see that bottle of blue ink on the table? I tattooed an anchor on the back of my hand and went to a bank and told 'em I was Admiral Dewey's nephew. They offered to cash my draft on him for a thousand, but I didn't know my uncle's first name (BIJ, URL).*

Цей приклад показує наскільки комічною є ситуація, в якій люди без жодних доказів почали обслуговувати людину з вулиці. Тобто будь-хто, набивши собі татуювання, може отримати привілеї.

(60) *There is a record of tremendous altercation at breakfast in a "Where-to-Dine-Well" tavern between a magnate and his wife, the rift within the loot being that*

the wife calculated their fortune at a figure \$3,000,000 higher than did her future divorce (NNA, URL).

В розлученні зазвичай гумору немає, але коли ситуацію описує О. Генрі, вона стає досить комічною. Це проявляється в тому, що снідаючи в харчівні, пара починає сваритися через гроші, яких не дорахувала дружина. Тому чоловіку доведеться через свою необережність розлучатися та доплачувати їй ці гроші.

(43) *“I have decide,” said the General, “to buy not guns. I have today buy the insides of this hotel...”* (GG, URL).

Комічність ситуації зумовлена тим, що генерал має бути серйозним, думати про тактику боротьби та закупити зброю. Замість цього він планує купити готель, показуючи свою несерйозність до своєї посади та своїх людей.

(46) *“For an excipient in manipulating a pill mass which do you prefer - the magnesia carbonate or the pulverised glycerrhiza radix?” “The - er - magnesia,” I said. It was easier to say than the other word* (RA, URL).

Ефект комізму зображений в самому контексті. Людина серйозно просить пораду, а їй відповідають те, що легше вимовити.

(64) *I suppose then you’ll not be marrying me next week. But you can whistle* (NNA, URL).

Тут ми бачимо, що персонаж, отримавши відмову в одруженні, зовсім не занепав духом а навпаки, навіть повеселішав. Комічності додає ще й те, як він починає хвалити дівчину, яка йому відмовила, в її успіхах у свистінні.

(48) *I can assure you that I do not extravagantly admire the name of Pinkhammer. But when one christens one’s self suddenly, the fine names do not seem to suggest themselves. But, suppose it had been Scheringhausen or Scroggins! I think I did very well with Pinkhammer* (RA, URL).

Комічне проявляється при виборі імен. Перше ім’я, яке спало на думку чоловіка – Пінкхаммер. У такому випадку він би міг обрати будь-яке легке ім’я, наприклад Джон. При тому він зізнається, що ім’я не найкраще, але він міг би обрати й гірші.

(65) *...and caused to be beheaded all his former favorites and companions of his “Arabian Nights” rambles. Happy are we in these days of enlightenment, when the only death warrant the caliphs can serve on us is in the form of a tradesman’s bill* (NNA, URL).

Комічним в даному прикладі є те, що вищу форму покарання на той час, а саме відрубання голів, замінили на всього лише плату за лавки. При тому автор вказує за допомогою вислову «*Happy are we in days of enlightenment*» на комічність в настроях населення.

(88) *And we had in a way flew the flume with that fizzy wine I speak of; so I never let on* (CI, URL).

Комічний ефект від перекладу вислову «*flew the flume*» створений за допомогою сленгу, перекладеного як «добряче хильнули». Словосполучення «*fizzy wine*», яке дослівно перекладається як «шипуче вино», тобто шампанське, було перекладено за допомогою сленгу – шипучка, що дійсно посилює комічний ефект у даному реченні.

Комізм в наступних випадках полягає в тому, що стиль мови не відповідає ситуації, в якій його використовує героїня. Дівчина намагається розмовляти елегантно та інтелігентно, вважаючи такий стиль найбільш прийнятним.

(91) *“A competence is to be desired. But when you leave so many millions that!” She concluded the sentence with a gesture of despair. “It is the monotony of it” she continued, “that palls. Drives, dinners, theatres, balls, suppers, with the gilding of superfluous wealth over it all. Sometimes the very tinkle of the ice in my champagne glass nearly drives me mad.”*(WAW, URL).

(92) *“You should know,” she explained, in an indulgent tone, “that we of the non-useful class depend for our amusement upon departure from precedent. Just now it is a fad to put ice in champagne.”* (WAW, URL). Особливо комічним є той факт, що дівчина намагається вдавати з себе світську леді, хоча насправді працює касиром в магазині.

(94) *Joe was to become capable very soon of turning out pictures that old gentlemen with thin side-whiskers and thick pocketbooks would sandbag one another in his studio for the privilege of buying* (SL, URL).

Комізм ситуації закладено в тому, що дорослі чоловіки можуть бити один одного обушками по голові за право купити картину ще не відомого художника.

(96) *“It’s proper to be ambitious”, says I; “and hog-stealing will do very well for Mount Nebo; but in the outside world Mr. Tatum, it would be considered as crude a piece of business as a bear raid on Bay State Gas”* (EP, URL).

Письменник використовує в даному прикладі словоскладення двох іменників. Іменник «*hog*», тобто «свиня», і «*stealing*» – іменник, який перекладається як «крадіжка». Тобто автор використовує словоскладення аби показати негативний сенс слів, адже крадіжка свиней – поганий вчинок. Комічність зберігається саме завдяки перекладу даних слів.

Такий самий приклад словоскладення двох іменників бачимо в наступному реченні.

(100) *“Well”, says I, “maybe you’ve really got kleptopia.”* (EP, URL).

Іменник «*kleptomania*», тобто «нездоровий потяг здійснювати спонтанні крадіжки», та «*pig*» – «свиня». Комічний ефект створений за допомогою використання неіснуючого слова при перекладі, а також його зв’язку зі справжньою патологічною одержимістю.

2.3 Граматичні засоби створення комічного ефекту

До граматичних засобів утворення комічного відносять парцеляцію, яку автор використав у своїх оповіданнях. Наприклад:

(14) *Then, when the settlers was rescued, I was given oats. Sand ain’t a palatable substitute.”* (RRC, URL).

Парцеляція використана для створення ефекту обманутого очікування, що й допомогло створити комічний ефект. Спочатку злодій очікував на одну річ, тобто поїсти вівса, а отримав повністю протилежну – пісок.

(84) *Then William's love could be repressed no longer. He touched her on the arm. "Come with me," he said. "I know where there is a bootblack without an Adam's apple."* (CR, URL).

В даному прикладі, також, показана парцеляція. Автор вказує на готовність чоловіка запросити жінку на побачення, але відбувається ефект обманутого очікування для жінки, яка думала, що нарешті вони підуть на побачення. Замість цього, він пропонує сходити до чистильника чобіт, що й викликає комічний ефект.

2.4 Стилiстичнi засоби створення комiчного ефекту

До стилістичних засобів творення комічного відносяться порівняння, алюзія, іронія, сарказм, антифразис, каламбур, тощо.

О. Генрі має дивовижну здатність створювати комізм навіть в звичайних життєвих ситуаціях. На прикладі оповідання «Дари волхвів» чудово представлена ця властивість, яка формує такі неймовірні та точні порівняння:

(26) *Jim stopped inside the door, as immovable as a setter at the scent of quail* (GM, URL).

(27) *And then Della leaped up like a little singed cat* (GM, URL).

В першому випадку головний герой порівнюється із сетрем, натякаючи на його зосередженість, в другому випадку героїня порівнюється із ошпареним котеням, натякаючи на важливі події.

(50) *"I've been studying the town," says Silver, "and reading the papers every day, and I know it as well as the cat in the City Hall knows an O'Sullivan."* (BIJ, URL).

В цьому випадку герой порівнює себе з котом, який знає звички чергового полісмена. Комічності додає ще й те, що він і справді вважає, начебто місто можна швидко вивчити всього лише, прочитавши газету.

(2) *That boy put up a fight like a welter-weight cinnamon bear; but, at last, we got him down in the bottom of the buggy and drove away* (RRC, URL).

У даному випадку комічний ефект утворено завдяки порівнянню, коли дитину порівнюють з ведмедем саме середньої ваги. Комічності, також, добавляє словосполучення «*at last*», яке вказує на те, наскільки двом дорослим чоловікам було важко впоратись з дитиною.

(52) *“There’s more ways of getting money from these metropolitan hayseeds,” says Silver, “than there is of cooking rice in Charleston, S. C.”* (BIJ, URL).

В цьому прикладі бачимо як способи видурити гроші порівнюються зі способами варити рис. Комічний є те, що злодій описує як легко красти, наче варити їжу, але насправді не все так просто.

(77) *With an expression of intense happiness on his features, he stood over the victim of the accident, listening to his groans as if to the sweetest music* (CR, URL).

Комічний образ в даному прикладі створений за допомогою несподіваного порівняння. В цьому реченні О. Генрі оригінально порівнює різнопланові поняття, створюючи комічний образ.

У наступному прикладі засобами, завдяки яким досягається ефект комічного є порівняння і розгорнуте мовлення героя.

(53) *New Yorkers can be worked easier than a blue rose on a tidy. The only thing that bothers me is I know I’ll break the cigars in my vest pocket when I get my clothes all full of twenties* (BIJ, URL). Герой порівнює крадіжку з вишивкою на дитячому слинявчику. Комічне також засновується на розгорнутому мовленні героя.

(4) *Just then we heard a kind of war-whoop, such as David might have emitted when he knocked out the champion Goliath. It was a sling that Red Chief had pulled out of his pocket, and he was whirling it around his head* (RRC, URL).

Комедійний ефект створюється за рахунок порівняння та алюзії. Автор порівнює крик Вождя Червоношкірих з криком Голіафа. Алюзія засновується на тому, що потім описується те, як Вождь дістає пращу з кишені. Комедійний ефект зберігся при перекладі, адже перекладач надав примітку з поясненням походження цієї алюзії.

Ще одним прикладом порівняння є наступне:

(17) *When the kid found out we were going to leave him at home he started up a howl like a calliope and fastened himself as tight as a leech to Bill's leg. His father peeled him away gradually, like a porous plaster* (RRC, URL).

Дитину порівнюють із сурмою, п'явкою та пластиром, що й створює ефект комічності. Також, комічним є те, що цю «п'явку» ледь відірвали від ноги його викрадача, який натерпівся від нього багато знущань. Очевидно, що дитина хотіла б продовжити їхні «пригоди».

(66) *I looked like a cross between Count Tolstoy and a June lobster. I was out of luck* (GG, URL).

В цьому реченні головний герой порівнює себе з графом Толстим та червневим лобстером. Комічним є те, що він вважає себе чимось середнім між ними, хоча важко уявити таке порівняння людини з лобстером.

(79) *These devotees of curiosity swarm, like flies, in a moment in a struggling, breathless circle about the scene of an unusual occurrence* (CR, URL).

Автор у даному реченні порівнює людей з роєм мух, натякаючи на те, що люди натовпом штовхаючись пробираються до місць, де відбуваються цікаві події. Комічності додає вислів «*devotees of curiosity*», в якому він називає людей фанатиками цікавості.

(80) *They are optical glut- tons, feasting and fattening on the misfortunes of their fellow beings. They gloat and pore and glare and squint and stare with their fishy eyes like goggle- eyed perch at the book baited with calamity* (CR, URL).

В даному контексті комічний образ створений за допомогою гумористичного порівняння, де люди порівнюються з лупатим окунем.

Однією з найбільш характерних рис новел О. Генрі являється іронія. Мовні засоби для її вираження в оповіданнях письменника дуже багаті і різноманітні. Наприклад, іронію над злочинцями спостерігаємо у наступних фрагментах:

(9) *“Perhaps,” says I to myself, “it has not yet been discovered that the wolves have borne away the tender lambkin from the fold. Heaven help the wolves!”* (RRC, URL). В іронічній формі злочинці порівнюються з вовками, які мають насолодитись викраденим ягням (дитиною), але жертвою стали вони ж.

(11) *“I’ve stood by you without batting an eye in earthquakes, fire and flood - in poker games, dynamite outrages, police raids, train robberies and cyclones. I never lost my nerve yet till we kidnapped that two-legged skyrocket of a kid.”* (RRC, URL). Смішно, що злочинець, який не боїться ні землетрусів, ні пожеж, ні поведей, ні облав поліції чи бандитських нападів на поїзди, реально почав боятися малу дитину.

В наступних декількох реченнях іронія автора спрямована на недосяжність мрії героя потрапити до в’язниці. В цих випадках іронія виражена за допомогою порівнянь:

(71) *It seemed that his route to the coveted island was not to be an epicurean one* (CA, URL).

(72) *Arrest seemed but a rosy dream* (CA, URL).

(73) *He seemed doomed to liberty* (CA, URL).

(74) *A sudden fear seized Soapy that some dreadful enchantment had rendered him immune to arrest* (CA, URL).

(75) *In his fancy the Island seemed an unattainable Arcadia* (CA, URL).

Особливістю створення іронічного образу в оповіданнях О. Генрі є те, що іронія сприймається не відразу. Іноді тільки після прочитання всього тексту, іронію можна зрозуміти в самому кінці.

(68) *And, after all, the title of cattle king does not presuppose blood royal. Often it only signifies that its owner wears the crown in token of his magnificent qualities in the art of cattle stealing* (PAP, URL).

Іронія використовується по відношенню до людини, яка вважає, що красти худобу – це королівське заняття. Комічним є, також, сам титул «*cattle king*» – король худоби, адже королем має стати порядна людина, але аж ніяк не злодій.

(40) *Falcon had enough English under his hat to enable him to inquire his way to the street in which El Refugio stood* (GG, URL).

Автор іронізує, навмисно показуючи те, що персонаж насправді майже не знає англійської мови, хоча намагається переконати людей в протилежному.

(76) *They crowded like cattle, they fought, they pressed and surged and swayed and trampled one another to see a bit of a girl in a white veil acquire license to go through a man's pockets while he sleeps* (CR, URL).

В даному прикладі чітко прослідковується іронія, адже автор в жартівливій формі описує подружнє життя як «операцію в банку». Комічності додає той факт, що гості вважають, наче дружина буде кожного дня забирати з кишень чоловіка гроші, вважаючи, що вони їх спільні.

Іронію можна також знайти і в наступному прикладі, де старий чоловік, іронізує з приводу того, що якби всіх змій, олію яких він використовував, розтягнути в ряд, вони б вісім разів огорнули Сатурн і таке інше, при тому замаскувавшись зовнішньою серйозністю.

(22) *“How long have you had it?” inquired the citizen. “Four years. I guess that ain't all. Once you've got it, it's you for a rheumatic life – that's my judgment. “Ever try rattlesnake oil?” asked the citizen, interestedly. “Gallons,” said the burglar. “If all the snakes I've used the oil of was strung out in a row they'd reach eight times as far as Saturn, and the rattles could be heard at Valparaiso, Indiana, and back.”* (MWK, URL).

В наступному прикладі автор виявляє глузливе ставлення до тих людей, які вивчають ботаніку по дешевим рибним стравам.

(28) *The bursting tree buds looked strangely familiar to those who had botanized among the garnishings of the fish course of a forty-cent dinner* (PP, URL).

Автор використовує іронію, адже за серйозністю справи, тобто вивченню ботаніки, він вказує на комічні можливості її вивчення.

(62) *The processes of courtship are personal, and do not belong to general literature. They should be chronicled in detail only in advertisements of iron tonics and in the secret by-laws of the Woman's Auxiliary of the Ancient Order of the Rat Trap* (NNA, URL).

В цьому прикладі висловлюється глузливе ставлення до людей, які справді намагаються знайти секрети залицяння за допомогою іронії. Вирази «*in advertisements of iron tonics*» та «*in the secret by-laws of the Woman's Auxiliary of the Ancient Order*» посилюють ефект комічного, вказуючи на насмішку над ситуацією.

(44) *"I always thought," said I, "that the clot in those instances was really to be found on the brains of the newspaper reporters."* (RA, URL).

Автор в глузливій формі насміхається над газетними репортерами, говорячи про те, що вони не найрозумніші люди, використовуючи іронію, що й створює комічний ефект.

(49) *"Hello, Billy," says Silver; "I'm glad to see you. Yes, it seemed to me that the West was accumulating a little too much wiseness. I've been saving New York for dessert."* (BIJ, URL).

Ситуація доволі комічна. Чоловік зник до того, що на Заході його оточують люди, яких легко обікрати, тому він і поїхав до інших міст, адже там люди стали обізнаними. Також, автор вказує на іронічну насмішку над жителями Нью Йорка, начебто вони досить не розумні, аби викрити злочин в себе під носом.

(56) *As for burglars, they won't go in a house now unless there's a hot supper ready and a few college students to wait on 'em* (BIJ, URL).

Іронічним в даному прикладі є те, що письменник насміхається над злочинцями. Зрозуміло, що так їх чекати ніхто не збирається, але вони все ж на це сподіваються, що й створює ефект комічності.

(70) *There were many easy ways of doing this. The pleasantest was to dine luxuriously at some expensive restaurant; and then, after declaring insolvency, be handed over quietly and without uproar to a policeman* (CA, URL).

Письменник іронізує з приводу того, що до в'язниці можна потрапити приємним шляхом. Також, створюється враження, що головний герой займає пасивну позицію та не має іншого вибору, окрім як бути заарештованим поліцейським.

(95) *When one loves one's Art no service seems too hard.* (SL, URL).

Іронія закладена в контексті. О. Генрі іронізує з приводу даного висловлювання, адже закохані пожертвували усім, заради мистецтва. Комічності додає вислів «*no service seems too hard*», адже вони були впевнені, що жертви не напрасні, а виявилось навпаки.

В наступному прикладі також показана насмішка над злочинцем, який свято вірить, наче його жертви мають надсилати йому коштовності.

(57) *I tell you I feel like slapping the people here because they don't send me all their money in laundry baskets, with germicide sprinkled over it* (BIJ, URL).

Іронічно, також, автор описує розмову чоловіка, якому зателефонували та сповістили про смерть дружини. В іншому випадку ситуація була б жахливою, але комічності надає те, як він коментує дану ситуацію.

(35) *"When Gabriel Murray," said Westbrook, "goes to his telephone and is told that his fiancée has been shot by a burglar, he says: 'Damn Central; she always cuts me off.'* (And then to his friend) *'Say, Tommy, does a thirty-two bullet make a big hole? It's kind of hard luck, ain't it? Could you get me a drink from the sideboard, Tommy?* (PP, URL). Тобто, він іронізує з приводу тридцяти двох куль, начебто від них важко отримати поранення.

(47) *A man gets sick of his business and his folks and wants to have a good time. He skips out somewhere, and when they find him he pretends to have lost his memory – don't know his own name, and won't even recognize the strawberry mark on his wife's left shoulder. Aphasia! Tut! Why can't they stay at home and forget?"* (RA, URL).

Автор навмисно насміхається з людей, які вдають втрату пам'яті для того, аби не повертатись до дружини та друзів. Комічності, також, додає вислів “*Why can't they stay at home and forget?*”. Бачимо іронічне запитання, чому ж пам'ять не втрачається вдома за телевизором, а тільки тоді, коли люди знаходяться далеко від дому.

(51) *People here lie down on the floor and scream and kick when you are the least bit slow about taking money from them* (BIJ, URL).

Письменник описує те, як герой насміхається з жителів міста. Важко уявити дорослих, солідних людей, які ведуть себе так при спробі вкрати в них грошей. Комічності додають дієслова «*lie down on the floor*», «*scream*» та «*kick*» по відношенню до дорослих людей.

(81) *Yes, beautiful Romance descended upon two of this tribe, and love came into their hearts as they crowded about the prostrate form of a man who had been run over by a brewery wagon* (CR, URL).

Автор іронізує з приводу місця події, де закохались двоє людей. Він глузує з обставин під час яких зустрілись закохані. Комічного ефекту додає ще й те, що чоловіка збив візок з пивом.

(82) *The ambulance removed the unconscious agent of Cupid* (CR, URL).

Ситуації комічні, адже автор називає людину, яку щойно збив візок, посібником Купідона. Тобто, за допомогою іронії, він насміхається над ситуацією, описуючи її серйозно. Те ж саме автор описує у наступному реченні.

(83) *At length with a sigh they parted. But Cupid had been the driver of the brewery wagon, and the wheel that broke a leg united two fond hearts* (CR, URL).

В стилістиці існує спеціальний прийом – антифразис, який слугує для вираження іронії. Його сутність полягає в невідповідності значення слова або словосполучення контексту його вживання. Частіше всього, в якості антифразису використовується слово, наприклад:

(25) *There was clearly nothing left to do but flop down on the shabby little couch and howl. So Della did it. Which instigates the moral reflection that life is made up of sobs, sniffles, and smiles, with sniffles predominating* (GM, URL).

Іменник «*smiles*» перебуває в повному протиріччі з номінативним значенням контексту, який зазначений іменниками «*sobs*» та «*sniffles*». Негативна оцінка контексту реалізована переважанням лексичних одиниць, номінативне значення яких висловлює негативну оцінку.

В наступному прикладі комічний ефект створює каламбур.

(19) *Of course, the rabbits do not count. Nor the Easter eggs, since the higher criticism has hard-boiled them* (SB, URL).

Тут автор зображає те, наскільки непросто митцю підібрати необхідний сюжет для великодньої картини. Також, пояснює чому не слід використовувати великодні яйця. Каламбур створюється завдяки слову «*hard-boiled*», тобто «варений» та «грубий», яке має подвійне значення. Завдяки словосполученню «*Easter eggs*» та синтаксичній структурі даного речення цю фразу можна перекласти двома способами: «Оскільки критики зварили їх» та «Оскільки критики грубо висловились про них». Комічний ефект створюється завдяки протилежності цих значень.

Саркастичні висловлювання також присутні у творах О. Генрі. Так, наприклад, в оповіданні «Доказ існування пудингу» письменник застосовує сарказм для позначення комічності.

(29) *Oh, sit down - you won't be disgraced. Those half-plucked birds on the other benches will take you for a swell porch-climber* (PP, URL).

По-перше, чоловік злісно насміхається зі статури головного героя, говорячи «*swell porch-climber*», хоча, ніде не було вказано, що він дійсно такий кремезний. По-друге, дивак переймається думкою птахів, що посилює ефект комічності, адже птахам все одно, який по статурі головний герой.

(89) *It seems that fathers and mothers are willin' for their offsprings to be drowned, stole, fed on poison oak, and et by catamounts 364 days in the year* (CI, URL).

Письменник використовує сарказм для того, аби висміяти батьків за те, що вони так байдуже ставляться до своїх дітей. Для посилення ефекту комічності в реченні є фраза «*364 days in the year*».

(63) *“Sliced cucumbers at night will drive away cockroaches.” “And sleep, too, you bet.”* (NNA, URL).

Відповідь персонажа на план його друга є доволі саркастичною. Цією відповіддю він показує, що план друга ненадійний і він з ним незгоден. Комічності надає словосполучення «*you bet*», в якому й відчувається глузливиий сарказм.

(37) *Let him who has not used the scalpel rise and stand in his place. Pity 'tis that there are not enough rabbits and guinea-pigs to go around* (PP, URL).

Сарказм в даному прикладі спостерігається в кожному слові. Чоловік злісно насміхається з людей, які жодного разу не виконували роботу, яку вміє робити він. Комічності додає той факт, що він в саркастичній формі вказує на те, що в них немає запасних кролів для того, аби вони могли навчитись чомусь.

Оповідання О. Генрі містить велику кількість стилістичних прийомів, до яких слід віднести перифраз. Нижче наведено декілька таких прикладів.

(85) *The sheep person helped her off* (TPP, URL).

(86) *His seeing arrangement was grey enough, but his eye lashes was pink and his hair was sandy, and that gave you the idea* (TPP, URL).

(87) *I was thinking some of making orphans of your sheep, but I'll let you fly away this time* (TPP, URL).

За допомогою антитези письменник створює веселу ситуацію, в якій спочатку розповідає про талант хлопця, а потім вказує на те, що плід його творчих зусиль був вставлений в рамку та вивішений у вітрині аптеки поряд з качаном кукурудзи. Така ситуація і викликає відчуття несумісності двох ідей.

(93) *Joe Larrabee came out of the post-oak flats of the Middle West pulsing with a genius for pictorial art. At six he drew a picture of the town pump with a prominent citizen passing it hastily. This effort was framed and hung in the drug store window by the side of the ear of corn with an uneven number of rows.* (SL, URL).

Висновки до розділу 2

Після проведеного аналізу коротких оповідань О. Генрі, був зроблений висновок, що найбільш поширеними засобами створення комічного ефекту є саме лексичні та стилістичні засоби.

1. До фонетичних засобів створення комічного ефекту відноситься навмисна «бідність» вокабул яру, тобто обмеженість словникового запасу, звукосподібнення, римована співзвучність.

2. Лексичними засобами створення комічного ефекту є епітети, фразеологізми, метафори, засоби контекстуального увиразнення, оказіоналізми та словоскладення.

3. До граматичних засобів створення комічного ефекту відносять парцеляцію (ефект обманутого очікування).

4. До стилістичних засобів створення комічного ефекту відносяться порівняння, алюзія, іронія, сарказм, антифразис, каламбур, перифраз та антитези.

Найбільш поширеними прийомами створення комічного ефекту в оповіданнях О. Генрі є іронія, порівняння та засоби контекстуального увиразнення.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ КОМІЧНОГО У ПЕРЕКЛАДІ ОПОВІДАНЬ О. ГЕНРІ

При перекладі текстів з мови оригіналу (the source language) на мову, на яку здійснюється переклад (the target language), перекладач має використовувати способи перекладацького відтворення, а саме: транскодування, лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації. Транскодування застосовується для того, аби досягти еквівалентності при перекладі. Лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації застосовуються для досягнення адекватності перекладу.

3.1 Транскодування

До транскодування відносимо транслітерацію, транскрипцію та кальку. Розглянемо використання транслітерації в наступних реченнях.

(8) *Red Chief was sitting on Bill's chest, with one hand twined in Bill's hair... and he was industriously and realistically trying to take Bill's scalp* (RRC, URL) – *Вождь Червоношкірих сидів на грудях у Білла, вчепившись однією рукою йому в чуприну... таки справді силкувався зняти з Білла скальп* (ВЧ).

При перекладі імені Білл, залишається точна передача звучання, будова слова та графічні особливості.

(38) *In the restaurant of El Refugio are served compounds delightful to the palate of the man from Capricorn or Cancer* (GG, URL) – У ресторані «Ель-Рефугіо» подаються страви, які найбільше цінуються людьми з такими знаками зодіаку як Козеріг та Рак.

В даному реченні звертаємо увагу на назву ресторану «*El Refugio*», яку перекладаємо, відтворюючи склад літер з мови оригіналу.

(61) *“I’ll practice that what-you-may-call-it,” said Celia. “I can whistle a fine second.”* (NNA, URL) – Я практикуватимусь в так званому... – згадувала Селія, – свисті на далекі милі.

В даному прикладі, дівчина на ім’я Селія звертається до свого друга та хоче показати, на що вона здатна. При перекладі імені використовується транслітерація, адже кожна літера з мови оригіналу зберігається та перекладається на іншу мову. Теж саме можна побачити в нижче наведеному прикладі:

(90) *“Oh, the sweet little boy!”... “Aw, shut up,” said Bobby, with a scowl. “Who’s a kid? You ain’t, you bet.”* (CI, URL) – Ой, яке чудове дитя! – Відченіться! – похмуро буркнув Боббі. – Хто це дитя? Чи не ви, бува? (PH) При перекладі імені Боббі використовуємо транслітерацію, зберігаючи графічну форму одиниці оригіналу.

Транслітерація застосовується не тільки при перекладі власних назв, але й звичайних слів. Розглянемо декілька таких прикладів:

(66) *I looked like a cross between Count Tolstoy and a June lobster. I was out of luck* (GG, URL) – Я виглядав чимось середнім між графом Толстим та червневим лобстером. День зовсім був не мій. При перекладі слова «лобстер» застосовуємо транслітерацію.

(43) *“I have decide,” said the General, “to buy not guns. I have today buy the insides of this hotel...”* (GG, URL) – Я вирішив, – сказав генерал, – купувати не зброю. Сьогодні я викуплю цей готель. При перекладі слова «генерал» зберігається графічна форма одиниці оригіналу.

(82) *The ambulance removed the unconscious agent of Cupid* (CR, URL) – Карета швидкої допомоги забрала агента Купідона без свідомості. Транслітерація використовується при перекладі слова «агент».

Часто з’являються труднощі при застосуванні транслітерації. На це впливають два фактори: фонологічні системи різних мов не відповідають одна одній; у кожній мові свої правила читання окремих букв та свої мовні особливості. Розглядаючи переклад з англійської мови на українську, варто

зазначити, що в українській мові розрізняють фонемами і та и, а та е, в той час, як в англійській існує лише одна фонема – і, а. Перекладач має розуміти, як правильно перекладати. Наприклад:

(4) *Just then we heard a kind of war-whoop, such as David might have emitted when he knocked out the champion Goliath. It was a sling that Red Chief had pulled out of his pocket, and he was whirling it around his head (RRC, URL) – Цієї миті ми почули бойовий клич. Такий клич, мабуть, вигукнув Давид, коли нокаутував чемпіона Голіафа. Той шкураток, що Вождь Червоношкірих витяг з кишені, виявився працею, і тепер він крутив її над головою (ВЧ).*

Ім'я *David* можна перекладати як Давід, так і Давид. Та в даному випадку описується схватка між біблійними персонажами – Давидом та Голіафом. Зважаючи на те, що це біблійне ім'я, при перекладі використана буква и, а не і.

(35) *“When Gabriel Murray,” said Westbrook, “goes to his telephone and is told that his fiancée has been shot by a burglar, he says: ‘Damn Central; she always cuts me off.’ (And then to his friend) ‘Say, Tommy, does a thirty-two bullet make a big hole? It’s kind of hard luck, ain’t it? Could you get me a drink from the sideboard, Tommy? (PP, URL) – Коли Габріель Мюррей, – почав Вестбрук, – підійшов до телефону йому відповіли, що його наречену застрелив грабіжник. Він сказав: «Прокляття, вона завжди мене перебиває». А потім своєму другові: «Скажи, Томмі, тридцять дві кулі хіба це багато для великого отвору? Не пощастило їй, еге ж? Не міг би ти принести мені напій, Томмі?»*

При перекладі власної назви «Габріель Мюррей» можна обрати два варіанти Габріел – Гебріел, Мюррей – Мюррай. Який варіант обрати залежить від вибору перекладача.

Розглянемо використання транскрипції в наступних прикладах.

(21) *He is invariably a gentleman by daylight, breakfasting in a dress suit, and posing as a paperhanger, while after dark he plies his nefarious occupation of burglary. His mother is an extremely wealthy and respected resident of Ocean Grove, and when he is conducted to his cell he asks at once for a nail file and the Police Gazette (MWK, URL) – Вдень він ідеальний джентльмен, який снідає*

в костюмі та подає себе як декоратор, тоді як з настанням ночі він перетворюється на справжнісінького злочинця. Його мати – надзвичайно багата та шанована жителька Оушен-Гров, тому коли його проводять до камери, він одразу просить пилочку для нігтів і «Поліцейську газету».

Місто «*Ocean Grove*» при перекладі на українську мову перекладається за допомогою транскрипції. В даному випадку, транскрипція має на меті якомога точніше передати вимову звуків.

(31) *I can write good fiction and I'll force you fellows to admit it yet. I'll make you change the spelling of "regrets" to "c-h-e-q-u-e" before I'm done with you* (PP, URL) – Я знаю, що я вмію писати гарні твори, і примушу вас, друзяки, визнати це. Я змушу вас говорити слово «жаль» замість слова «чек» перш ніж розберуся з вами.

Слово «*cheque*» /tʃek/ перекладене за допомогою транскрипції, адже кожен звук має окремий знак і має тільки одне позначення.

(96) *"It's proper to be ambitious", says I; "and hog-stealing will do very well for Mount Nebo; but in the outside world Mr. Tatum, it would be considered as crude a piece of business as a bear raid on Bay State Gas"* (EP, URL) – Гонор, – кажу я, – похвальна річ, і для Маунт-Нібоу свинокрадство неабияке досягнення, але на ширшій арені, містере Тейтем, ваше заняття вважатимуть безнадійно провінціальним (CE).

Транскрипція задіяна при перекладі «*Mount Nebo*» – Маунт-Нібоу, адже відбувається транскодування звукової форми одиниці оригіналу.

Калька застосовується для транскодування одиниці оригіналу за формою та змістом, що відповідає одному зі словникових значень лексичної одиниці. В оповіданнях О. Генрі були виявлені морфологічна калька та фразеологічна калька.

У фрагментах 16 та 24 спостерігаємо застосування морфологічної кальки для перекладацького відтворення.

(16) *"What's two hundred and fifty dollars, after all? We've got the money. One more night of this kid will send me to a bed in Bedlam."* (RRC, URL) – Що

зрештою значать двісті п'ятдесят доларів? Гроші у нас є. Ще одна ніч із цим хлопчиськом – і я потраплю до божевільні.

В даному прикладі відбування транскодування складного слова «*Bedlam*», де *bed* перекладається як ліжко, а *lam* – як втеча.

(24) *“Liked to forgot my money,” he explained; “laid it on the dresser last night.” The burglar caught him by the right sleeve. “Come on,” he said bluffly. “I ask you. Leave it alone. I’ve got the price. Ever try witch hazel and oil of wintergreen?”* (MWK, URL) – Уявляєте, забув гроші, – промовив він. – Поклав гаманець на комод минулої ночі. Грабіжник схопив його за правий рукав. – Годі Вам, – різко сказав грабіжник. – Я серйозно. Облиште. Я заплачу. Ви коли-небудь наносили Гамамеліс чи мазь «Зимова зелень»?

В даному фрагменті, також, спостерігаємо транскодування складного слова «*wintergreen*». Дане слово складається з двох різних слів: «*winter*» – зима, та «*green*» – зелень. Український відповідник до цього слова – Зимова зелень.

Розглянемо приклади фразеологічної кальки:

(11) *“I’ve stood by you without batting an eye in earthquakes, fire and flood - in poker games, dynamite outrages, police raids, train robberies and cyclones. I never lost my nerve yet till we kidnapped that two-legged skyrocket of a kid.”* (RRC, URL) – Я був тобі вірним другом і навіть оком не змигнув під час землетрусів, пожеж, поведей, гри в покер, динамітних вибухів, облав поліції, бандитських нападів на поїзди і циклонів. Я не знав, що таке страх до того дня, коли ми викрали цю двоногу ракету (ВЧ).

В даному випадку перекладаємо фразеологічну кальку. На те, що це фразеологічна калька вказує словниковий відповідник іншомовної фразеологічної одиниці. Фразеологізм «*batting an eye*», що в перекладі означає «навіть оком не змигнув», позначає, що особа, про яку йдеться, не виявила навіть натяку на емоційну реакцію, таку як жах чи страх.

(13) *“For Heaven’s sake,” says Bill, “hurry back, Sam, as soon as you can. I wish we hadn’t made the ransom more than a thousand. Say, you quit kicking me or I’ll get up and warm you good.”* (RRC, URL) – Ради Бога, Семе, – каже Білл, –

вертайся якомога швидше. Ні, не треба було просити за нього більше тисячі. Слухай-но, перестань мене штурхати, а то я зараз устану і дам тобі перцю (ВЧ).

Фразеологічна калька «*warm you good*» в українському словниковому відповіднику означає «завдавати комусь перцю», тобто «добре вилаяти», «висміяти» чи «покарати кого-небудь».

(27) *And then Della leaped up like a little singed cat* (GM, URL) – Делла підскочила, як ошпарене котеня.

В даному фрагменті фразеологічною калькою є «*like a little singed cat*», що в українському відповіднику означає «як ошпарене котеня» або просто «як ошпарений», тобто дуже швидко, несподівано або рвучко.

(72) *Arrest seemed but a rosy dream* (CA, URL) – *Арешт видавався йому рожевою мрією (ФХ).*

В цьому прикладі «*rosy dream*» є фразеологічною калькою. В словниковому відповіднику фразеологізм зазначений як «рожева мрія» в значенні щось нереальне, нездійсненне.

(78) *The church was lighted. A grosgrain carpet lay over the asphalt to the edge of the sidewalk. Brides – maids were patting one another's sashes awry and speaking of the Bride's freckles. Coachmen tied white ribbons on their whips and bewailed the space of time between drinks. The minister was musing over his possible fee, essaying conjecture whether it would suffice to purchase a new 46 broadcloth suit for himself and a photograph of Laura Jane Libbey for his wife. Yea, Cupid was in the air* (CR, URL) – Церква була яскраво освітлена. Розкішний килим укривав східці і тягнувся аж до бруку. Дружки поправляли одна одній пояси й шепотіли про ластовиння у молодой. Візники прикрасили білими стрічками свої батоги й ремствували, що гають час замість випивати. Священик роздумував, скільки йому заплатять за вінчання і чи вистачить цих грошей, щоб купити собі новий костюм з тонкого сукна, а жінці – портрет Лора Джін Ліббі. Так, Амур витав у повітрі.

Взагалі, Купідон, або Амур, є уособленням кохання, а вираз «*Cupid was in the air*» перекладається як «Амур витав у повітрі», тобто «романтична атмосфера між людьми».

(98) *So, last summer, I think I will go over into this section of country where I hear the serpent has not yet entered, and see if I can find a partner naturally gifted with a talent for crime, but not yet contaminated by success* (EP, URL) – *Ось чому торік улітку я надумав податися в такий закутень, де ще не встиг побувати змій-спокусник, і глянути, чи не знайду там собі помічника, який має хист до злочинства, але ще не розбещений успіхом* (CE).

Фразеологічна калька в даному прикладі виражається висловом «*the serpent*». В словниковому відповіднику вислів означає «змій-спокусник», в значенні хитра, підступна людина.

3.2 Лексико-семантичні трансформації

До лексико-семантичних трансформацій відносимо конкретизацію та модуляцію.

Розглянемо застосування конкретизації при перекладі.

(20) *He belonged to the third type of burglars. This third type has not yet been recognized and accepted. The police have made us familiar with the first and second. Their classification is simple. The collar is the distinguishing mark* (MWK, URL) – Він належав до третього типу грабіжників. Третій тип ще й досі не визначений. З першим і другим нас ознайомили органи державної влади. Розрізнити їх доволі легко. Нашийник є розпізнавальним знаком.

При перекладі родової назви слова «*police*» на видову назву «органи державної влади» застосована конкретизація. Конкретизацією вважається заміна слова чи словосполучення вихідної мови, з ширшим предметно-логічним значенням словом чи словосполученням мови перекладу.

(47) *A man gets sick of his business and his folks and wants to have a good time. He skips out somewhere, and when they find him he pretends to have lost his*

memory – don't know his own name, and won't even recognize the strawberry mark on his wife's left shoulder. Aphasia! Tut! Why can't they stay at home and forget?" (RA, URL) – Набридла чоловіку робота та друзі, ось і вирішив відірватися. Він і втікає з дому, а коли його знаходять, він прикидається, ніби втратив пам'ять (не пам'ятає власного імені та не впізнає дружину за плямою на лівому плечі). Афазія (розлад мовлення)?! Та де там! Чому ж вони не втрачають пам'ять сидячи вдома?

В цьому фрагменті присутнє слово «*Aphasia*». Загалом, можна перекласти дане слово за допомогою транскодування звукової форми одиниці оригіналу. Та в нашому перекладі застосована конкретизація, тобто слово перекладено як «розлад мовлення».

(50) *"I've been studying the town," says Silver, "and reading the papers every day, and I know it as well as the cat in the City Hall knows an O'Sullivan."* (BIJ, URL) – Цей місяць я вивчав Нью-Йорк, – провадить далі Сільвер, – щодня читав газети і тепер знаю місто незгірш, ніж коти в Ратуші (орган місцевого самоврядування) знають звички чергового полісмена (НД).

В даному прикладі акцентується увага на слові «*O'Sullivan*», яке за допомогою конкретизації перекладається як «звички чергового полісмена».

(76) *They crowded like cattle, they fought, they pressed and surged and swayed and trampled one another to see a bit of a girl in a white veil acquire license to go through a man's pockets while he sleeps* (CR, URL) – Вони юрмилися, як череда, билися, штовхалися, відступали та наступали, щоб побачити, як дівчина в білій вуалі набуває законного права обшукувати кишені чоловіка, поки він спить.

При перекладі слова «*license*» використовується лексико-семантична трансформація – конкретизація, тобто слово перекладене не як «ліцензія», а як «законне право».

(28) *The bursting tree buds looked strangely familiar to those who had botanized among the garnishings of the fish course of a forty-cent dinner* (PP, URL)

– Бруньки дерев, що розпускаються, нагадували дещо знайоме тим, хто вивчав ботаніку по гарніру до рибних страв 45-ти центового обіду.

При перекладі слова «*botanized*» застосована конкретизація, адже переклавши слово як «ботанізовані люди», сенс речення просто зникне. Тому слово перекладене за допомогою більш широкого предметно-логічного значення – «ті, хто вивчають ботаніку».

Модуляція застосовується в таких реченнях: 25, 38, 61, 93, 22.

(25) *There was clearly nothing left to do but flop down on the shabby little couch and howl. So Della did it. Which instigates the moral reflection that life is made up of sobs, sniffles, and smiles, with sniffles predominating (GM, URL) – Нічого не залишалося, окрім як впасти на потерту маленьку кушетку і заревіти. Тож так Делла і зробила. З цієї ситуації можна дійти висновку, що життя складається зі сліз, зітхань, усмішок, хоча більше все ж із зітхань (ДВ).*

В даному прикладі застосована модуляція при перекладі. Слово «*reflection*» перекладено як «висновок», тобто відбулась заміна словникового еквіваленту контекстуальним. При цьому еквівалент є логічно пов'язаним із вихідним словом.

(38) *In the restaurant of El Refugio are served compounds delightful to the palate of the man from Capricorn or Cancer (GG, URL) – У ресторані «Ель-Рефугіо» подаються страви, які найбільше цінуються людьми з такими знаками зодіаку як Козеріг та Рак.*

У вище зазначеному фрагменті під час перекладу слова «*palate*» задіяна модуляція. Словниковий еквівалент замінено контекстуальним – «знаки зодіаку». При звичайному перекладі, без застосування модуляції, сенс речення буде не логічним і не правильним.

(61) *“I’ll practice that what-you-may-call-it,” said Celia. “I can whistle a fine second.” (NNA, URL) – Я практикуватимусь в так званому... – згадувала Селія, – свисті на далекі милі.*

Прикладом модуляції є переклад слова «*second*». В даному фрагменті перекладаємо слово не як «секунда», а як «милі», адже контекстуально даний варіант перекладу є підходящим та логічно пов'язаним з вихідним словом. Якщо здійснити переклад за допомогою словникового еквіваленту, тобто «свист на далекі секунди», основна думка буде не зрозумілою.

(93) *Joe Larrabee came out of the post-oak flats of the Middle West pulsing with a genius for pictorial art. At six he drew a picture of the town pump with a prominent citizen passing it hastily. This effort was framed and hung in the drug store window by the side of the ear of corn with an uneven number of rows. (SL, URL) – Джо Лерребі, палаючи пристрастю до образотворчого мистецтва, прибув з рівнин Середнього Заходу, де ростуть вікові дуби. У шість років він намалював картину, на якій зобразив міську водокачку і відомого городянина, що йшов повз неї. Цей результат – плід творчих зусиль, вставили в раму й вивісили у вітрині аптеки поряд з качаном кукурудзи, зерна в якому складали непарне число рядків (ЖЛ).*

Модуляція задіяна при перекладі слова «*genius*». Якщо здійснити переклад за допомогою словникового еквіваленту, тобто «палаючи генієм до образотворчого мистецтва», сенс речення зникає. За допомогою заміни словникового еквіваленту контекстуальним, логічно пов'язаним із вихідним словом, зберігається сенс написаного. Тому слово «*genius*» перекладено як «пристрасть», тобто відбулось застосування лексико-семантичної трансформації – модуляція.

(22) *“How long have you had it?” inquired the citizen. “Four years. I guess that ain’t all. Once you’ve got it, it’s you for a rheumatic life – that’s my judgment. “Ever try rattlesnake oil?” asked the citizen, interestedly. “Gallons,” said the burglar. “If all the snakes I’ve used the oil of was strung out in a row they’d reach eight times as far as Saturn, and the rattles could be heard at Valparaiso, Indiana, and back.” (MWK, URL) – Як давно це у Вас? – поцікавився чоловік. – Чотири роки, можливо більше. Гадаю, що при такій хворобі людина приречена на «ревматичне життя». – Ви пробували наносити*

змійну олію? – поцікавився він. – Літрами, – відповів грабіжник. Якби всіх змій, олію яких я використовував, розтягнути в ряд, вони б вісім разів огорнули Сатурн, а їхнє сичання кожного разу можна було би почути у Вальпараїсо, штат Індіана.

Для перекладу слова «*Gallons*» потрібно застосувати модуляцію, адже залишивши переклад як «Галонами», для багатьох читачів він буде незрозумілим. Галон – міра об'єму рідин в Англії. Застосувавши модуляцію при перекладі, слово перетворилось на «Літрами», адже для українського читача такий переклад буде набагато зрозумілішим.

3.3 Лексико-граматичні трансформації

До лексико-граматичних трансформацій відносимо антонімічний переклад, граматичну заміну, додавання, вилучення, транспозицію, компенсацію та цілісне перетворення.

Розглянемо застосування антонімічного перекладу на декількох прикладах.

(29) *Oh, sit down – you won't be disgraced. Those half-plucked birds on the other benches will take you for a swell porch-climber* (PP, URL) – Та сядьте вже, Вас ніхто не зганьбить. Ці обскубані птахи на сусідніх лавках не приймуть вас ні за кого-іншого, як за якогось кремезного крадія.

В даному випадку відбувається заміна форми словосполучення на протилежну, тобто з позитивної на негативну: «*will take you*» на «не приймуть вас».

(45) *For recreation you - read law books. Better take warning in time* (RA, URL) – Ти заради розваги читаєш... зведення законів. Прислухайся до поради, поки ще не пізно.

При звичайному перекладі конструкція «*in time*» перекладалась би як «вчасно», та в даному контексті застосовується антонімічний переклад «пізно».

(53) *New Yorkers can be worked easier than a blue rose on a tidy. The only thing that bothers me is I know I'll break the cigars in my vest pocket when I get my clothes all full of twenties* (BIJ, URL) – Обчухрати нью-йоркців легше, ніж вишити на дитячому слинявчику голубу троянду. Мене тільки одне турбує: щоб не поламати сигар, коли кишені будуть напхані двадцятками (НД).

Словосполучення «*I'll break*» несе в собі негативний характер. При антонімічному перекладі словосполучення набуває позитивного характеру та перекладається як «щоб не поламати».

(95) *When one loves one's Art no service seems too hard.* (SL, URL) – Коли любиш Мистецтво, ніякі жертви не здаються надто великими (ЖЛ).

В даному прикладі словосполучення «*seems too hard*», за допомогою антонімічного перекладу, змінює форму на протилежну: «не здаються надто великими».

До лексико-граматичних трансформацій відноситься, також, граматична заміна: заміна частини мови, заміна структурного типу речення, заміна комунікативного типу речення.

(18) *And, as dark as it was, and as fat as Bill was, and as good a runner as I am, he was a good mile and a half out of Summit before I could catch up with him* (RRC, URL) – *I хоч яка була темна ніч, хоч який був гладкий Білл і хоч як прудко я вмів бігати, мені пощастило наздогнати його аж за півтори милі од міста* (ВЧ).

У даному фрагменті відбувається граматична заміна частини мови, де в мові оригіналу слово «*runner*» виступає іменником, та при перекладі частина мови замінюється на дієслово «бігати».

(20) *He belonged to the third type of burglars. This third type has not yet been recognized and accepted. The police have made us familiar with the first and second. Their classification is simple. The collar is the distinguishing mark* (MWK, URL) – Він належав до третього типу грабіжників. Третій тип ще й досі не визначений. З першим і другим нас ознайомили органи державної влади. Розрізнити їх доволі легко. Нашийник є розпізнавальним знаком.

У вище зазначеному прикладі бачимо таку ж ситуацію. При перекладі іменник «*classification*» замінюється на іншу частину мови – дієслово «розрізнити».

(58) *“That’s a violent specimen of a chromo you’ve got up there,” remarked Silver, casual, to the pawnbroker. “That picture,” says he, “was pledged a year ago by an Italian gentleman. I loaned him \$500 on it. It is called ‘Love’s Idle Hour,’ and it is by Leonardo de Vinchy (BIJ, URL) – А що то у вас за мазанина висить? – питає ніби між іншим Сільвер лихваря. – Цю картину, – каже, – рік тому заставив у мене один джентльмен з Італії. Я дав йому під неї п’ятсот доларів. Це «Кохання спочиває» Леонардо да Вінчі (НД).*

У даному фрагменті, при перекладі, відбувається заміна прикметника «*Italian*» на іменник «Італія».

(96) *“It’s proper to be ambitious”, says I; “and hog-stealing will do very well for Mount Nebo; but in the outside world Mr. Tatum, it would be considered as crude a piece of business as a bear raid on Bay State Gas” (EP, URL) – Гонор, – кажу я, – похвальна річ, і для Маунт-Нібоу свинокрадство неабияке досягнення, але на ширшій арені, містере Тейтем, ваше заняття вважатимуть безнадійно провінціальним (CE).*

Зважаючи на контекст оповідання та для адекватного перекладу, в даному фрагменті застосовується граматична заміна частини мови, де прикметник «*ambitious*» замінюється на іменник «гонор».

(15) *Bill turns and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks. For an hour I was afraid for his mind (RRC, URL) – Обертається Білл, бачить – хлопець. Він ураз полотніє, важко сідає на землю і починає безтямно рвати траву й збирати гіллячки. Добру годину я боявся, що він з’їхав з глузду (ВЧ).*

При перекладі вище вказаного прикладу, застосовується граматична заміна структурного типу речення. Це означає, що одне складне речення «*Bill turns and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks*» замінюють декілька

простих «Обертається Білл, бачить – хлопець. Він ураз полотніє, важко сідає на землю і починає безтямно рвати траву й збирати гіллячки».

Те ж саме спостерігаємо й в наступних фрагментах: 70, 83, 88.

(70) *There were many easy ways of doing this. The pleasantest was to dine luxuriously at some expensive restaurant; and then, after declaring insolvency, be handed over quietly and without uproar to a policeman* (CA, URL) – До в'язниці вело багато легких шляхів. Найприсмніший – це розкішно пообідати у дорогому ресторані, а потім оголосити про своє банкрутство. Вас спокійненько й без усякого галасу передають полісменові (ФХ).

(83) *At length with a sigh they parted. But Cupid had been the driver of the brewery wagon, and the wheel that broke a leg united two fond hearts.* (CR, URL) – Нарешті вони зітхнувши розійшлись. Але пивним фургоном правив Купідон. Колесо, що переїхало чиюсь ногу, з'єднало два люблячих серця.

(88) *And we had in a way flew the flume with that fizzy wine I speak of; so I never let on* (CI, URL) – Ще й шинучки мої ми добряче хильнули. Ні, я нічого йому не сказав (PH).

В усіх трьох випадках відбувається граматична заміна структурного типу речення: одне складне речення перекладається за допомогою декількох простих.

(32) *What! Bessie led away by a strange man? Good Lord! It's one trouble after another! Get my other hat, I must hurry around to the police-station... Not that hat - the brown one with the velvet bows* (PP, URL) – Що?! Бессі викрав чужинець? Господи! Невже одна біда породжує іншу? Принеси мій інший капелюх, я маю поспішати до відділку поліції. Не цей капелюх – той коричневий з гарним бантом.

В даному прикладі спостерігаємо заміну комунікативного типу речення. Окличне речення «*It's one trouble after another!*» при перекладі замінюється на питальне «Невже одна біда породжує іншу?», для того, аби точніше передати стан жінки.

(58) *“That’s a violent specimen of a chromo you’ve got up there,” remarked Silver, casual, to the pawnbroker. “That picture,” says he, “was pledged a year ago by an Italian gentleman. I loaned him \$500 on it. It is called ‘Love’s Idle Hour,’ and it is by Leonardo de Vinchy (BIJ, URL) – А що то у вас за мазанина висить? – питає ніби між іншим Сільвер лихваря. – Цю картину, – каже, – рік тому заставив у мене один джентльмен з Італії. Я дав йому під неї п’ятсот доларів. Це «Кохання спочиває» Леонардо да Вінчі (НД).*

Для кращого сприйняття читачем ситуації, перекладач замінює розповідне речення *«That’s a violent specimen of a chromo you’ve got up there»* на питальне *«А що то у вас за мазанина висить?»*.

(74) *A sudden fear seized Soapy that some dreadful enchantment had rendered him immune to arrest (CA, URL) – Раптом страх охопив Сопі: може, хтось його заворожив від арешту? (ФХ)*

Розповідне речення *«some dreadful enchantment had rendered him immune to arrest»* замінюється риторичним питанням *«може, хтось його заворожив від арешту?»*. Відбувається граматична заміна комунікативного типу речення.

(90) *“Oh, the sweet little boy!”... “Aw, shut up,” said Bobby, with a scowl. “Who’s a kid? You ain’t, you bet.” (CI, URL) – Ой, яке чудове дитя! – Відченіться! – похмуро буркнув Боббі. – Хто це дитя? Чи не ви, бува? (РН)*

Для кращого сприйняття комічного ефекту в даному фрагменті застосовується граматична заміна комунікативного типу речення. Розповідне речення *«You ain’t, you bet»* замінюється на питальне *«Чи не ви, бува?»*.

Найпростішими лексичними трансформаціями є додавання та вилучення. В наступних фрагментах бачимо застосування додавання при перекладі.

(7) *It’s an awful thing to hear a strong, desperate, fat man scream incontinently in a cave at daybreak (RRC, URL) – Ви навіть не уявляєте собі, як страшно, коли дужий, сміливий, здоровий чолов’яга верещить у печері удосвіта, наче баба (ВЧ).*

В даному реченні при перекладі відбувається застосування такої трансформації як додавання. Для кращої передачі сенсу речення при перекладі, перекладач додає порівняння «наче баба», відсутнє в оригіналі оповідання.

(22) *“How long have you had it?” inquired the citizen. “Four years. I guess that ain’t all. Once you’ve got it, it’s you for a rheumatic life – that’s my judgment. “Ever try rattlesnake oil?” asked the citizen, interestedly. “Gallons,” said the burglar. “If all the snakes I’ve used the oil of was strung out in a row they’d reach eight times as far as Saturn, and the rattles could be heard at Valparaiso, Indiana, and back.”* (MWK, URL) – Як давно це у Вас? – поцікавився чоловік. – Чотири роки, можливо більше. Гадаю, що при такій хворобі людина приречена на «ревматичне життя». – Ви пробували наносити зміїну олію? – поцікавився він. – Літрами, – відповів грабіжник. – Якби всіх змій, олію яких я використовував, розтягнути в ряд, вони б вісім разів огорнули Сатурн, а їхнє сичання кожного разу можна було би почути у Вальпараїсо, що в штаті Індіана.

В оригіналі зазначено лише «*Valparaiso, Indiana*». В українському реченні відбувається додавання декількох слів «Вальпараїсо, що в штаті Індіана», щоб пояснити читачеві, де знаходиться Вальпараїсо, адже переклавши тільки «Вальпараїсо, Індіана», інформація буде сприйматися не цілісно.

(23) *“Climb out,” said the burglar, “I’ll help you get into your duds.” “It’s very unusual” he began. “Here’s your shirt,” said the burglar, “fall out”* (MWK, URL) – Вставайте, – промовив грабіжник, – я допоможу Вам одягнутись у Ваше лахміття. – Доволі незвично, – почав було говорити чоловік. – Ось Ваша сорочка, – відказав грабіжник, – видно впала на підлогу.

При перекладі словосполучення «*fall out*» застосоване додавання, для кращого розуміння ситуації, адже переклавши його як «впав/впала», читач не зрозуміє сенс речення. Для англійської мови характерна максимальна конкретність, в той час, як в українській мові перекладач створює багато яскравих елементів та образів для передачі інформації. Тому за допомогою додавання стає зрозуміло, що на сорочка впала на підлогу.

(64) *I suppose then you'll not be marrying me next week. But you can whistle* (NNA, URL) – Я так розумію ти не вийдеш за мене заміж наступного тижня. Але ж ти вмієш свистіти. Доволі круто, еге ж?

В даному випадку при перекладі відбувається додавання цілого речення, відсутнього в тексті оригіналу. В українському перекладі додане речення «Доволі круто, еге ж?» справляє більш емоційний ефект на читачів.

Вилучення застосовується в наступних прикладах.

(26) *Jim stopped inside the door, as immovable as a setter at the scent of quail* (GM, URL) – *Увійшовши, Джим завмер, наче сетер, що зачув перепела* (ДВ).

В даному прикладі використовується трансформація опущення словосполучення «*as immovable*». Без даного порівняння сенс речення не зникає, тому усунення лексичних елементів є логічним в українському перекладі.

(35) *“When Gabriel Murray,” said Westbrook, “goes to his telephone and is told that his fiancée has been shot by a burglar, he says: ‘Damn Central; she always cuts me off.’ (And then to his friend) ‘Say, Tommy, does a thirty-two bullet make a big hole? It’s kind of hard luck, ain’t it? Could you get me a drink from the sideboard, Tommy?”* (PP, URL) – Коли Габрієл Мюррей, – почав Вестбрук, – підійшов до телефону йому відповіли, що його наречену застрелив грабіжник. Він сказав: «Прокляття, вона завжди мене перебиває». А потім своєму другові: «Скажи, Томмі, тридцять дві кулі хіба це багато для великого отвору? Не пощастило їй, еге ж? Не міг би ти принести мені напій, Томмі?»

В даному фрагменті відбувається вилучення «*from the sideboard*». Дане уточнення при перекладі не несе важливого інформаційного сенсу, адже і так зрозуміло з контексту, що напій знаходиться на столі.

(68) *And, after all, the title of cattle king does not presuppose blood royal. Often it only signifies that its owner wears the crown in token of his magnificent qualities in the art of cattle stealing* (PAP, URL) – Взагалі, титул «короля худоби» зовсім не передбачає королівської приналежності. Частіше всього він означає лише те, що його володар носить корону через свої здібності крадіжки худоби.

Деколи вилучення при перекладі викликані відмінностями в описовому забарвленні англійського та українського речень. Наприклад «*magnificent qualities in the art of cattle stealing*» в українській мові перекладалось би як «здібності в мистецтві крадіжки худоби», що тільки заплутає читача. Тому через це, перекладач використовує вилучення, для кращого сприйняття.

(77) *With an expression of intense happiness on his features, he stood over the victim of the accident, listening to his groans as if to the sweetest music* (CR, URL) – Сяючи від радості, він стояв над жертвою нещасливого випадку і слухав її стогін, мов найсолодшу музику.

В даному випадку відбулося вилучення, виходячи з вимог контексту. В оригіналі вказується «*on his features*», що можна було перекласти як «сяючи від радості, яка була на його обличчі». Уточнення в українській мові не несе інформаційного навантаження та не сприймається читачем, тому в даному випадку вилучення при перекладі є доречним.

До такої трансформації як транспозиція відносимо наступні приклади.

(15) *Bill turns and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks. For an hour I was afraid for his mind* (RRC, URL) – Обертається Білл, бачить – хлопець. Він ураз полотніє, важко сідає на землю і починає безтямно рвати траву й збирати гіллячки. Добру годину я боявся, що він з'їхав з глузду (ВЧ).

В даному фрагменті відбувається транспозиція словосполучення, тобто заміна порядку словосполучення у тексті перекладу порівняно з текстом оригіналу. Словосполучення «*Bill turns*» перекладено як «обертається Білл». Контекстуально, такий переклад справляє краще враження, особливо на маленьких читачів.

(86) *His seeing arrangement was grey enough, but his eye lashes was pink and his hair was sandy, and that gave you the idea* (TPP, URL) – Зорове пристосування його було досить сіре, але вії – червоні, а волосся – руде, тому й здавалося, що він червоноокий (ПМ).

У наведеному прикладі перекладач використав транспозицію словосполучення. Це зробило речення більш зрозумілим, адже якщо перекласти «*grey enough*» як «сіре досить», сенс від перекладу зникне.

(91) “*A competence is to be desired. But when you leave so many millions that!*” *She concluded the sentence with a gesture of despair. “It is the monotony of it” she continued, “that palls. Drives, dinners, theatres, balls, suppers, with the gilding of superfluous wealth over it all. Sometimes the very tinkle of the ice in my champagne glass nearly drives me mad.”*(WAW, URL) – Зрозуміло, приємно жити в достатку. Та коли у тебе стільки мільйонів, що... – Вона закінчила фразу розпачливим жестом. – Усе це страшенно одноманітно і скоро набридає. Катання, обіди, театри, бали, вечори. І на всьому позолота надмірного багатства. Часом навіть дзенькіт льоду в моєму келиху з шампанським дратує мене до божевілля (ПЧА).

В даному прикладі відбувається транспозиція словосполучення для кращого розуміння речення. Якщо перекласти «*gesture of despair*» як «жестом розпачливості», читач не зрозуміє сенсу написаного. Тому перекладач застосував транспозицію – «розпачливим жестом».

(16) “*What’s two hundred and fifty dollars, after all? We’ve got the money. One more night of this kid will send me to a bed in Bedlam.*” (RRC, URL) – Що зрештою значать двісті п’ятдесят доларів? Гроші у нас є. Ще одна ніч із цим хлопчиськом – і я потраплю до божевільні (ВЧ).

При перекладі речення «*We’ve got the money*» на українську мову «Гроші у нас є», відбувається транспозиція слова, тобто відбувається структурна зміна у порядку слідування одиниці оригіналу у межах слова. Слово «вчора» в англійській мові стоїть в кінці, в українській мові – на початку речення.

(20) *He belonged to the third type of burglars. This third type has not yet been recognized and accepted. The police have made us familiar with the first and second. Their classification is simple. The collar is the distinguishing mark* (MWK, URL) – Він належав до третього типу грабіжників. Третій тип ще й досі не визначений.

З першим і другим нас ознайомили органи державної влади. Розрізнити їх доволі легко. Нашийник є розпізнавальним знаком.

Структурна зміна у порядку слідування одиниці оригіналу у межах слова, також, відбувається і в даному прикладі. Слово «*police*» в мові оригіналу стоїть на початку речення. При перекладі на українську мову, для кращого сприйняття читачем, слово стоїть в кінці речення.

(63) “*Sliced cucumbers at night will drive away cockroaches.*” “*And sleep, too, you bet.*” (NNA, URL) – Тарганів проженуть нарізані на ніч огірки. – І сон, я так розумію, проженуть теж.

Транспозиція відбувається при перекладі слова «*cockroaches*», де в українському перекладі слово стоїть на початку речення, в мові оригіналу – в кінці.

(42) *Except in street cars one should never be unnecessarily rude to a lady* (GG, URL) – Не можна грубити жінкам, хіба що в міському транспорті.

При перекладі фрагменту «*Except in street cars*», що стоїть на початку речення, в українській мові він стоїть в кінці, тобто відбувається транспозиція речення.

(71) *It seemed that his route to the coveted island was not to be an epicurean one* (CA, URL) – Здавалося, що епікурейський шлях на жаданий Острів *відрізано (ФХ)*.

Схожа ситуація відбувається в даному прикладі, тільки в українській мові «епікурейський шлях» стоїть на початку речення, в мові оригіналу – в кінці. Тобто відбувається транспозиція речення.

Розглянемо приклад застосування компенсації в наступному фрагменті.

(60) *There is a record of tremendous altercation at breakfast in a “Where-to-Dine-Well” tavern between a magnate and his wife, the rift within the loot being that the wife calculated their fortune at a figure \$3,000,000 higher than did her future divorce* (NNA, URL) – Одного разу в харчівні «Де можна добряче поїсти» за сніданком відбулась сутичка між магнатом і його дружиною через те, що вона

оцінила їхній стан на три мільйони доларів вище, ніж він. Сутичка закінчилася гучним розлученням.

В даному прикладі відбувається заміна елементу оригіналу «*than did her future divorce*» аналогічним «сутичка закінчилася гучним розлученням», що компенсує втрату інформації та справляє подібну дію на читача.

В наступних фрагментах бачимо застосування цілісного перетворення в перекладі.

(19) *Of course, the rabbits do not count. Nor the Easter eggs, since the higher criticism has hard-boiled them* (SB, URL) – Зайці, ясна річ, не рахуються. Великодні яйця також, оскільки критики грубо висловились про них.

В цьому фрагменті бачимо застосування цілісного перетворення. Тобто відбувається вираження сенсу сказаного на одній мові засобами іншої, які не є контекстуальними відповідниками окремих слів. Фрагмент «*since the higher criticism has hard-boiled them*» перекладається як «оскільки критики грубо висловились про них».

(37) *Let him who has not used the scalpel rise and stand in his place. Pity 'tis that there are not enough rabbits and guinea-pigs to go around* (PP, URL) – Нехай ті, хто ніколи не тримав у руках скальпеля наважаться говорити. Горе в тому, що у нас не завжди є кролики та морські свинки під боком.

В даному випадку, за допомогою цілісного перетворення, «*rise and stand in his place*» в українській мові перекладається як «наважаться говорити».

(96) “*It’s proper to be ambitious*”, says I; “*and hog-stealing will do very well for Mount Nebo; but in the outside world Mr. Tatum, it would be considered as crude a piece of business as a bear raid on Bay State Gas*” (EP, URL) – Гонор, – кажу я, – похвальна річ, і для Маунт-Нібоу свинокрадство неабияке досягнення, але на ширшій арені, містере Тейтем, ваше заняття вважатимуть безнадійно провінціальним (CE).

За допомогою цілісного перетворення, фрагмент речення «*as crude a piece of business*» в українському перекладі звучить як «безнадійно провінціальним».

Висновки до розділу 3

Перекладацькі трансформації, які використовуються при відтворенні засобів створення комічного ефекту в оповіданнях о. Генрі, містять в своєму складі транскодування, лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації.

1. Найпоширенішими трансформаціями транскодування, які були задіяні для відтворення комічного ефекту при перекладі оповідань О. Генрі, стали транслітерація та транскрипція. Транслітерація задіяна для транскодування графічної форми одиниці оригіналу, в той час, як транскрипція задіяна для транскодування звукової форми одиниці оригіналу.

2. Найпоширенішими лексико-семантичними трансформаціями, які були використані для відтворення комічного ефекту при перекладі оповідань О. Генрі, стала конкретизація. Конкретизація задіяна задля заміни слова чи словосполучення вихідної мови, з ширшим значенням слова чи словосполучення в мові перекладу.

3. Найпоширенішими лексико-граматичними трансформаціями, які були використані для відтворення комічного ефекту при перекладі оповідань О. Генрі, стали антонімічний переклад (заміна форми слова на протилежну), додавання (введення лексичних елементів, відсутніх в оригіналі), вилучення (усунення лексичних елементів) та транспозиція (структурні зміни у порядку слідування одиниць оригіналу).

ВИСНОВКИ

Дослідження питань комічного було і залишається актуальною проблемою різних галузей філологічних наук. Комічне – це досить цікаве явище з точки зору саме лінгвістики, адже кожен з нас розуміє його по-різному. У дипломній роботі проведено аналіз засобів створення комічного у оповіданнях О. Генрі та перекладацького відтворення українською мовою. Було прослідковано особливості розвитку поняття комічного в мовознавстві. Інтерес до дослідження комічного має доволі давню історію. Проблема комічного в мові була предметом дослідження науковців і мислителів, починаючи ще з давніх-давен. Еволюція комічного відбулась завдяки «національності», тобто інтернаціональному впливу, змішанню культур та інтеграції митців в чуже літературне середовище. Через століття і до сьогоднішнього дня, не існує єдиного визначення даного поняття, адже воно доволі суб'єктивне. Кожен розуміє комічне по-своєму. Загалом, комічне – це щось смішне, це естетичне явище, яке має змогу викликати імпліцитну та експліцитну сміхову реакцію. Під час передачі комічного при перекладі важливим є комічний ефект. Його відсутність призводить до непорозумінь тексту. Незважаючи на численні спроби аналізу та класифікації комічного, вивчення цього феномену досі залишається актуальною проблемою для лінгвістичних наук.

Також були розкриті види та засоби створення комічного. До видів комічного відносимо гумор, іронію, сатиру, сарказм і гротеск. Говорячи про засоби творення комічного, маються на увазі лексичні, фонетичні, граматичні та лінгвостилістичні засоби.

Були досліджені засоби створення комічного у художньому дискурсі. Засоби творення комічного – це ті художні засоби, котрі сприяють творенню комічного ефекту зображуваних подій, явищ та образів. На лексичному рівні комічне реалізується шляхом уживання окремих самостійних слів, вільних словосполучень, полісемантичних слів в одночасній реалізації декількох значень та авторських новоутворень. До фонетичних засобів створення

комічного можна віднести порушення коректності мовлення або правильності постановки наголосу, шепелявість, звукосподібнення, навмисна «бідність» вокабуляру, або ж навпаки, неочікуване розмаїття персонажа, який не повинен їм володіти. На граматичному рівні мовні засоби поділяються на морфологічні та синтаксичні. До розділу морфології входять жарти, в яких характеристики класів англійських слів або особливих пунктів подаються гумористично, синтаксичні конструкції складаються в більшості випадків з двозначних та омонімічних конструкцій. Серед синтаксичних засобів створення комічного: транспозиція синтаксичних структур, риторичні питання, відокремлені синтаксичні конструкції, вставні речення, речення зі вставними словами і словосполученнями, неповні речення, розгорнуті синтаксичні конструкції з різними видами зв'язку.

Були висвітлені проблеми перекладу комічного. Відтворення комічного ефекту – одна з найскладніших проблем, адже комічне базується на складних стилістичних прийомах та засобах, а також вимагає екстралінгвістичних знань для його розуміння, а тим паче для відтворення. Найбільш складними для перекладу випадками є іронічні вислови, адже для правильного їх перекладу вимагається застосування культурної адаптації для того, щоб донести комічний ефект до читача. Труднощі перекладу пов'язані не тільки зі знанням мови, а й з умінням перекладача знаходити в різних мовних системах міжмовні лінгвопрагматичні відповідники. Основні проблеми, які виникають під час перекладу засобів комічного, пов'язані з особливостями гумору певної країни, наявність значної кількості стилістичних прийомів, що створюють комічний ефект, для перекладу яких потрібно використовувати творчий підхід.

Були виявлені особливості перекладацького відтворення комічного у оповіданнях О. Генрі. Перекладацькі трансформації, які використовуються при відтворенні засобів створення комічного ефекту в оповіданнях О. Генрі, містять в своєму складі транскодуювання, лексико-семантичні та лексико-граматичні трансформації. Найпоширенішою лексико-семантичною трансформацією, стала конкретизація; Найпоширенішими лексико-граматичними трансформаціями

стали додавання та вилучення; Найпоширенішими трансформаціями транскодування, задіяними для відтворення комічного ефекту при перекладі оповідань О. Генрі, стали транслітерація та транскрипція.

Щодо рекомендацій з практичного застосування отриманих результатів варто зазначити, що під час вивчення предмету дослідження були виявлені певні результати, які можна використовувати в перекладацькій практиці та при перекладі оповідань, вони стали деяким внеском при перекладі художніх творів літератури. Також, за допомогою виявлених результатів, можна краще зрозуміти роль засобів відтворення комічного ефекту при перекладі малого жанру літератури українською мовою. Ще однією рекомендацією з практичного застосування результатів є використання їх як зразок для застосування засобів трансформації при перекладі комічного українською мовою.

Тематика відтворення комічного ефекту у перекладі не втрачатиме актуальності у подальших наукових роботах, адже комічному приділяють увагу доволі багато дослідників і сьогодні, тому перспективи та напрями подальших досліджень обраної теми залишаються актуальними. Подальші дослідження необхідно продовжувати залежно від того, наскільки часто використовуються стилістичні засоби, від інтенсивності комічного ефекту в оповіданні та засобів його відтворення у перекладах з однієї мови на іншу. Перспективи використання отриманих результатів дослідження вбачаються у можливості їх застосування на лекціях та семінарах з перекладознавства. Також можна використовувати їх при подальшому вивченні особливостей вивчення комічного, звертаючи особливу увагу на труднощах перекладу комічного однієї культури для іномовного середовища.

До перспектив подальшого використання результатів дослідження можна віднести ще й розбір стилю письма О. Генрі, який дозволить краще зрозуміти його індивідуальний стиль письма та особливості вибору засобів для відтворення комічного при перекладі оповідань, призначених для сприйняття представниками інших культур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арутюнова Н. Д. Логический анализ языка. Языковые механизмы комизма. Москва: Индрик, 2007. 728 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). Москва: Международные отношения, 1975. 240 с.
3. Бергсон А. Смех. Собрание починений. 2000. Вип. 5 С. 5—6
4. Бехта І. А. Сучасні напрями вивчення художнього дискурсу. 2011. Вип. 33. С. 244—255
5. Блинова І. А. Гумор як різновид комічного: критерії виокремлення, теорії реалізації і засоби вираження. 2021. С. 35—43
6. Боров Ю. Б. Комическое. Или о том, как смех казнит несовершенство мира, очищает и обновляет человека и утверждает радость бытия Москва: Искусство, 1970. 272 с.
7. Бурбело В. Б. Художній дискурс в історії французької мови та культури ІХ-ХVІІІ ст. Дис. Київ, 1999. Автореферат. 36 с.
8. Вавринюк Т. І. Особливості функціонування парцельованих конструкцій у художньому тексті. 2015. Вип. 13. С. 249—254
9. Валентьєва Т. І. Особливості комічного у літературному мистецтві та його роль в інтелектуальному розвитку старших дошкільників. 2010. С. 1—7.
10. Види комічного: гумор, іронія, сатира, сарказм, гротеск. URL: <https://promovu.in.ua/humoristic/>
11. Виноградов В. С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). Москва: РАО, 2001. 224 с.
12. Войтюк С. М. Комічне та його актуалізація в «Історії Тома Джонса, знайди» Генрі Філдінга. 2016. Вип. 10. С. 94—98.
13. Главацька Ю. Л. Композиційно-сміслова структура англомовної байки: лінгвокогнітивний аспект. Харків, 2008. 227 с.
14. Гуо Х. Особенности дискурса художественного произведения. 2017. Вип. 20. С. 483—486

15. Дземидок Б. А. О комическом. Москва: Прогресс, 1974. 223 с.
16. До проблеми художнього перекладу. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2012/do-problemy-hudozhnoho-perekladu/>
17. Житник О. М. Лексико-семантичні особливості тексту перекладу (на матеріалі оповідань О. Генрі). 2019. Вип. 80. С. 171—176
18. Засоби творення комічного, Що таке Засоби творення комічного? URL: <https://gorodenok.com>
19. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить. Москва: Аспект Пресс, 1990. 240 с.
20. Калита О. М. Засоби іронії в малій прозі (кінець ХХ – початок ХХІ століття). Дис. Київ, 2013. 240 с.
21. Калита О. М. Типи комічних текстів та особливості їх стилістичного аналізу. 2015. № 2. С. 54—61
22. Карасик А. В. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
23. Кашаева О. И. Некоторые аспекты изучения и употребления фразеологизмов в немецком и русском языках. 2016. Вип. 3. С. 1083—1086
24. Козиряцька О. В. Засоби репрезентації гумору у мовленнєвому паспорті персонажів художніх творів та їх відтворення у перекладі українською мовою. Дис. Київ, 2018. 174 с.
25. Колесник Р. С. Специфіка відтворення комічного в художньому перекладі (на прикладі коротких оповідань Курта Тухольського). 2010. Вип. 49. С. 171—174
26. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва: Высшая школа, 1990. 253 с.
27. Кононова А. А. Комическое в новостном дискурсе (на материале английской прессы). 2013. Ч. 1. С. 238—244
28. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Дис. Київ, 2003. 265 с.
29. Куковинець Ю. С. Відтворення комічного ефекту під час перекладу англomовного художнього твору українською. 2021. С. 22—31.

30. Кумпан С. М. Відтворення комічного потенціалу тексту в художньому перекладі (на прикладі новелістики Івліна Во). 2016. № 2. С. 270—275.
31. Кунин А.В. Курс фразеології сучасного англійського мови. Москва: Виш. шк., 1986. 396 с.
32. Лазер Т. В. Вербалізація комічного у великій прозі Луїджі Піранделло: Дис. Київ, 2016. 206 с.
33. Линтвар О. М. Вираження елементів комічного в художньому тексті. 2013. Вип. 14. С. 69—73.
34. Любимова Т. Б. Комическое, его виды и жанры. Москва: Знание, 1990. 194 с.
35. Марченко В. В. Мовні та позамовні особливості функціонування комічного дискурсу. 2019. Вип. 11. С. 971—974
36. Марченкова І. Ю. Іронія як культурна проблема перекладу. 2015. Вип. 2. С. 166—169.
37. Метафора - це... Функції, види і роль метафори в мові і житті. URL: <https://presa.com.ua/navchannia/metafora-tse-funktsiji-vidi-i-rol-metafori-v-movi-i-zhitti.html>
38. Мехед А. С. Таксономія комічного. 2010. Вип. 12. С. 117—120.
39. Никитина И. П. Эстетика. Учебник для бакалавров. 2-е издание. Москва: Юрайт, 2015. 676 с.
40. Николаева Т. М. Новое в зарубежной лингвистике: лингвистика текста. Москва: Прогресс, 1978. 480 с.
41. Олизько Н. С. Художественный дискурс как полилог автора. 2011. Вип. 33. С. 164—166
42. Пальчун Г. П. Текст и дискурс в переводческом ракурсе. Социокультурные проблемы перевода. 2006. Вип. 7. С. 21—28
43. Платон. Законы. Избранные диалоги. Москва: Художественная литература, 1965.
44. Потемня А. А. Мысль и язык. Эстетика и поэтика. Москва: Искусство, 2003. 214 с.

45. Походня С. И. Языковые средства и виды реализации иронии. Киев: Наукова Думка, 1989. 126 с.
46. Пригодій О. Особливості відтворення епітетів, порівняння та алюзії в романах Ф. С. Фіцджеральда в українських перекладах М. Пінчевського. 2015. Вип. 11. С. 128—133
47. Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха. Санкт-Петербург: Алетейя, 1997. 287 с.
48. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Дис. Харків, 2012. 498 с.
49. Реміш І. І. Лінгвостилістичні особливості передачі видів комічного у творах М. Бредбері українською мовою. Дис. Київ, 2020. 95 с.
50. Риффатер М. Критерии стилистического анализа. 1979. Вип. 9. С. 69—97
51. Рубан Л. М. Компаративний аналіз засобів вираження комічного в повісті О. Генрі «Королі і капуста». 2014. Вип. 11. С. 146—149
52. Семенюк О. А. Художній дискурс як відображення авторської картини світу (лінгвокультурологічний підхід). 2019. Вип. 30. С. 7—10
53. Содель О. С. Статус комічного у філологічних науках та проблема його відтворення під час перекладу. Вип. 3. С. 164—169
54. Титаренко, В. М. Парцеляція як засіб увиразнення у творах М. Матіос. 2011. Вип. 2. С. 127—132
55. Трофименко А. В. Проблеми перекладу форм комічного українською мовою (на матеріалі англomовних телесеріалів). 2019. Вип. 40. С. 62—65
56. Турчак О. М. Поняття «оказіоналізм» у мовознавчій літературі та його мовленнєва реалізація в українських періодичних виданнях кінця ХХ століття. 2013. Вип. 2. С. 299—305
57. Фразеологізм. URL: <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2020/01/Frazeologizm-Pravy-lo.pdf>
58. Фролова І. Є. Специфіка художнього дискурсу та його аспектів. 2018. Вип. 87. С. 52—61

59. Харченко О. В. Thank you for smoking як зразок сатиричного відеовербального дискурсу США URL: http://www.rusnauka.com/24_NPM_2010/Psihologia/71391.doc.htm
60. Художні засоби літератури. URL: <https://vpubud.lutsk.ua/news/13-20-22-13-04-2020/>
61. Чиркова Е.К. О критериях отграничения окказиональных слов от новых слов литературного языка. 1975. С. 91—101.
62. Шумейко О. А. Оцінна лексика як засіб творення комічного в сучасній українській поезії. 2009. № 11. С. 166—172.
63. Шумилин Е. А. Способы передачи иронии в переводе (на примере сериала «Доктор Хаус»). 2012. С. 15—17
64. Що таке епітет? Приклади епітетів. URL: <https://moyaosvita.com.ua/literatura/shho-take-epitet-prikladi-epitetiv/>
65. Що таке метафора? URL: <https://dovidka.biz.ua/shho-take-metafora/>
66. Cabral C. Understanding the 3 types of irony. URL: <https://blog.prepscholar.com/types-of-irony>
67. Dijk T.A. Cognitive Processing in Literature Discourse. 1979. Vol. 1. P. 143—159
68. Edley L. Understanding Comedic Devices. URL: <https://thanetwriters.com/essay/authenticity/understanding-comedic-devices/>
69. Kittelstad K. Examples of Irony: Major Types and Meanings. URL: <https://examples.yourdictionary.com/examples-of-irony.html>
70. Lazarus C. Think Sarcasm is Funny? Think Again. URL: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/think-well/201206/think-sarcasm-is-funny-think-again>
71. Learn the differences between irony, sarcasm, satire, and paradox. URL: <https://www.masterclass.com/articles/learn-the-differences-between-irony-sarcasm-satire-and-paradox#what-is-irony>
72. Morel R. Why do we need translation? URL: <https://lighthouseonline.com/blog-en/why-do-we-need-translation/>

73. Nida E. Theories of Translation. URL: <http://www.pliegosdeyuste.eu/n4pliegos/eugeneanida.pdf>
74. Rushdie S. 3 types of irony: types of irony explained. URL: <https://www.masterclass.com/articles/types-of-irony#3-types-of-irony>
75. Seven types of sarcasm. URL: <https://edtimes.in/seven-types-sarcasm/>
76. Šimurka M. The importance of translation. URL: <https://www.lexika-translations.com/blog/the-importance-of-translation/>
77. The three types of irony: verbal, situational and dramatic URL: <https://getproofed.com/writing-tips/the-three-types-of-irony-verbal-situational-and-dramatic/>
78. The 3 Types of Irony (with Examples) | Boords. URL: <https://boords.com/storytelling/three-types-irony#1-dramatic-irony>
79. What are the means of creating a comic. URL: <https://goproforum.ru/en/kakie-sredstva-sozdaniya-komicheskogo-yazykovye-sredstva-i-sposoby.html>
80. What does a translator do? URL: <https://www.careerexplorer.com/careers/translator/#what-is-a-translator>
81. What is sarcasm? Definition, usage, and literary examples. URL: <https://www.supersummary.com/sarcasm/>
82. Yuschenko E. Adequacy problems in translation. URL: <https://translationjournal.net/January-2019/adequacy-problems-in-translation.html>

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(ОЛПіК) — Коломієць І. І. Основні лінгвістичні поняття і категорії (словник-довідник філолога). Умань: УДК, 2015. 203 с.

(ЛСД) — Р. Т. Гром'як. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 2007. 753 с.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(RRC) — O. Henry. The Ransom of Red Chief. Exeter: Perfection Learning, 2007. 38 p.

(DR) — O. Henry. The Day Resurgent. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. 140 p.

(MWK) — O. Henry. Makes the Whole World Kin. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2015. 102 p.

(GM) — O. Henry. The Gift of the Magi. Virginia: SMK Books, 2011. 18 p.

(PP) — O. Henry. Proof Of The Pudding. Lawrence: Digireads.com Publishing, 2017. 288 p.

(GG) — O. Henry. The Gold That Glittered. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. 198 p.

(RA) — O. Henry. A Ramble In Aphasia. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. 198 p.

(BIJ) — O. Henry. Babes In The Jungle. Wilmington: Read with you publishing, 2022. 36 p.

(NNA) — O. Henry. A Night In New Arabia. New Delhi: V&S Publishers, 2017. 104 p.

(GG) — O. Henry. The Girl And The Graft. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. 198 p.

(PAP) — O. Henry. The Princess and the Puma. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. 26 p.

(CA) — O. Henry. The Cop and the Anthem. Exeter: Perfection Learning, 2007. 56 p.

(CR) — O. Henry. A Comedy in Rubber. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017. 152 p.

(TPP) — O. Henry. The Pimienta Pancakes. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2016. 46 p.

(CI) — O. Henry. Christmas By Injunction. Prague: E-artnow, 2020. 32 p.

(WAW) — O. Henry. *While the Auto Waits*. Scotts Valley: CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017. 152 p.

(SL) — O. Henry. *A Service of Love*. Copenhagen: Lindhardt og Ringhof, 2021. 6 p.

(EP) — O. Henry. *The Ethics of Pig*. New York: Doubleday Page, 1914.

ДОДАТОК

Перекладацьке відтворення лінгвостилістичних засобів створення комічного у оповіданнях О. Генрі

| | Текст оригіналу | Текст перекладу |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | <p><i>“Hey, little boy!” says Bill, “would you like to have a bag of candy and a nice ride?” The boy catches Bill neatly in the eye with a piece of brick (RRC, URL).</i></p> | <p>– Гей, малий! – гукнув Білл. – Хочеш, покатаю та ще й дам кульок цукерок? На відповідь хлопець <u>пожбури</u>в у Білла шматком цегли і влучив у самісіньке око (переклад О. Тереха).</p> |
| 2. | <p><i>That boy put up a fight like a welter-weight cinnamon bear; but, at last, we got him down in the bottom of the buggy and drove away (RRC, URL).</i></p> | <p>Хлопчисько борюкався, як <u>ведмідь середньої ваги</u>. Та зрештою ми його таки <u>запхнули</u> на дно візка і поїхали.</p> |
| 3. | <p><i>He points a stick at me when I come up, and says: “Ha! Cursed paleface, do you dare to enter the camp of Red Chief, the terror of the plains?” (RRC, URL).</i></p> | <p>Він націлився на мене палицею і промовив: – Проклятий блідолиций! Як смів ти прийти в табір <u>Вождя Червоношкірих</u>, грози рівнин?</p> |
| 4. | <p><i>Just then we heard a kind of war-whoop, such as David might have emitted when he knocked out the champion Goliath. It was a sling that Red Chief had pulled out of his pocket, and he was whirling it around his head (RRC, URL).</i></p> | <p>Цієї миті ми почули бойовий клич. Такий клич, мабуть, вигукнув <u>Давид</u>, коли <u>нокаутував</u> чемпіона <u>Голіафа</u>. Той шкураток, що Вождь Червоношкірих витяг з кишені, виявився працею, і тепер він</p> |

| | | |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | крутив її над головою. |
| 5. | <i>He made a during-dinner speech something like this: “<u>I like this fine.</u> I never camped out before; but I had a pet ‘possum once, and I was nine last birthday. I hate to go to school.” (RRC, URL).</i> | Він виголосив застольну промову такого змісту: – <u>Мені тут подобається.</u> Я ніколи ще не ночував біля вогнища, але одного разу в мене був ручний опосум, а минулого дня народження мені сповнилося дев'ять років. Ненавиджу ходити до школи. |
| 6. | <i>“We’re playing Indian... <u>By Geronimo!</u> That kid can kick hard.” (RRC, URL).</i> | Ми граємо в індіанців... <u>Господи!</u> Дитина й справді сильно брикається. |
| 7. | <i>It’s an awful thing to hear a strong, desperate, fat man scream incontinently in a cave at daybreak (RRC, URL).</i> | Ви навіть не уявляєте собі, як страшно, коли <u>дужий, сміливий, здоровий чоловіча верещить у печері удосвіта, наче баба.</u> |
| 8. | <i>Red Chief was sitting on <u>Bill’s</u> chest, with one hand twined in Bill’s hair... and he was industriously and realistically trying to take Bill’s scalp (RRC, URL).</i> | Вождь Червоношкірих сидів на грудях у <u>Білла</u> , вчепившись однією рукою йому в чуприну... таки справді силкувався зняти з Білла скальп. |
| 9. | <i>“Perhaps,” says I to myself, “it has not yet been discovered that the wolves have borne away the <u>tender</u> lambkin from the fold. Heaven help the wolves!” (RRC,</i> | – Мабуть, – сказав я сам собі, – вони й досі не довідалися, що вовки вкрали з кошари ягнятко. Боже, помози вовкам! |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | URL). | |
| 10. | <i>A niggerhead rock the size of an egg had <u>caught</u> Bill just behind his left ear. He loosened himself all over and fell in the fire across the frying pan of hot water for washing the dishes (RRC, URL).</i> | <i>Чорний камінь, завбільшки з куряче яйце, <u>торохнув</u> Білла по голові якраз за лівим вухом. Він увесь зів'яв і геннувся у вогнище – просто на казанок з окропом, щоб мити посуд.</i> |
| 11. | <i><u>"I've stood by you without batting an eye in earthquakes, fire and flood - in poker games, dynamite outrages, police raids, train robberies and cyclones. I never lost my nerve yet till we kidnapped that two-legged skyrocket of a kid."</u> (RRC, URL).</i> | <i><u>Я був тобі вірним другом і навіть оком не змигнув під час землетрусів, пожеж, поводей, гри в покер, динамітних вибухів, облав поліції, бандитських нападів на поїзди і циклонів. Я не знав, що таке страх до того дня, коли ми викрали цю двоногу ракету.</u></i> |
| 12. | <i>"You are the hoss," says <u>Black Scout</u>. "Get down on your hands and knees. How can I ride to the stockade without a hoss?" (RRC, URL).</i> | <i>– Ти будеш кінь, – каже <u>розвідник</u>. – Ставай рачки. Не можу ж я домчати до селища без коня.</i> |
| 13. | <i>"For Heaven's sake," says Bill, "hurry back, Sam, as soon as you can. I wish we hadn't made the ransom more than a thousand. Say, you quit kicking me or I'll get up and <u>warm you good</u>." (RRC, URL).</i> | <i>– Ради Бога, Семе, – каже Білл, – вертайся якомога швидше. Ні, не треба було просити за нього більше тисячі. Слухайно, перестань мене штурхати, а то я зараз устану і <u>дам тобі перцю</u>.</i> |
| 14. | <i>Then, when the settlers was</i> | <i>Потім, коли поселенці були</i> |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>rescued, I was given oats. <u>Sand ain't a palatable substitute.</u></i> (RRC, URL). | <i>врятовані, мені дали вівса. <u>Пісок – заміна не дуже смачна.</u></i> |
| 15. | <i><u>Bill turns</u> and sees the boy, and loses his complexion and sits down plump on the ground and begins to pluck aimlessly at grass and little sticks. For an hour I was afraid for his mind</i> (RRC, URL). | <i><u>Обертається Білл</u>, бачить – хлопець. Він ураз полотніє, важко сідає на землю і починає безтямно рвати траву й збирати гіллячки. Добру годину я боявся, що він з'їхав з глузду.</i> |
| 16. | <i>“What’s two hundred and fifty dollars, after all? We’ve got the <u>money</u>. One more night of this kid will send me to a bed in <u>Bedlam</u>.”</i> (RRC, URL). | <i>Що зрештою значать двісті п'ятдесят доларів? <u>Гроші</u> у нас є. Ще одна ніч із цим хлопчиськом – і я потраплю до <u>божевільні</u>.</i> |
| 17. | <i>When the kid found out we were going to leave him at home he <u>started up a howl</u> like a calliope and fastened himself as tight as a leech to Bill’s leg. His father peeled him away gradually, like a porous plaster</i> (RRC, URL). | <i>Тільки-но хлопчисько збагнув, що ми залишаємо його вдома, він <u>заревів</u>, мов та сурма, і п'явкою прилип до Біллової ноги. Батькові довелось одривати його поступово, наче пластир.</i> |
| 18. | <i>And, as dark as it was, and as fat as Bill was, and as good a <u>runner</u> as I am, he was a good mile and a half out of Summit before <u>I could catch up with him</u></i> (RRC, URL). | <i>І хоч яка була темна ніч, хоч який був гладкий Білл і хоч як прудко я вмів <u>бігати</u>, мені <u>пощастило наздогнати його</u> аж за півтори милі од міста.</i> |
| 19. | <i><u>Of course, the rabbits do not</u></i> | <i><u>Зайці, ясна річ, не рахуються.</u></i> |

| | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>count. Nor the Easter eggs, since the higher criticism has hard-boiled them</i> (SB, URL). | Великодні яйця також, оскільки критики грубо висловились про них (переклад наш – В. Т.). |
| 20. | <i>He belonged to the third type of burglars. This third type has not yet been recognized and accepted. The police have made us familiar with the first and second. Their classification is simple. The collar is the distinguishing mark</i> (MWK, URL). | Він належав до третього типу грабіжників. Третій тип ще й досі не визначений. З першим і другим нас ознайомили органи державної влади. Розрізнити їх доволі легко. Нашийник є розпізнавальним знаком. |
| 21. | <i>He is invariably a gentleman by daylight, breakfasting in a dress suit, and posing as a paperhanger, while after dark he plies his nefarious occupation of burglary. His mother is an extremely wealthy and respected resident of Ocean Grove, and when he is conducted to his cell he asks at once for a nail file and the Police Gazette</i> (MWK, URL). | <u>Вдень</u> він ідеальний джентльмен, який снідає в костюмі та подає себе як декоратор, тоді як з настанням ночі він перетворюється на справжнісінького злочинця. Його мати – надзвичайно багата та шанована жителька <u>Оушен-Гров</u> , тому коли його проводять до камери, він одразу просить пилочку для нігтів і « <u>Поліцейську газету</u> ». |
| 22. | <i>“How long have you had it?” inquired the citizen. “Four years. I guess that ain’t all. Once you’ve got it, it’s you for</i> | – Як давно це у Вас? – поцікавився чоловік. – Чотири роки, можливо більше. Гадаю, що при такій |

| | | |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <p><i>a rheumatic life – that's my judgment. “Ever try rattlesnake oil?” asked the citizen, interestedly. “Gallons,” said the burglar. “If all the snakes I’ve used the oil of was strung out in a row they’d reach eight times as far as Saturn, and the rattles could be heard at Valparaiso, Indiana, and back.” (MWK, URL).</i></p> | <p>хворобі людина приречена на «ревматичне життя».</p> <p>– Ви пробували наносити зміїну олію? – поцікавився він.</p> <p>– <u>Літрами</u>, – відповів грабіжник. – Якби всіх змій, олію яких я використовував, розтягнути в ряд, вони б вісім разів огорнули <u>Сатурн</u>, а їхнє сичання кожного разу можна було би почути у <u>Вальпараїсо</u>, <u>що в штаті Індіана</u>.</p> |
| 23. | <p><i>“Climb out,” said the burglar, “I’ll help you get into your duds.” “It’s very unusual” he began. “Here’s your shirt,” said the burglar, “<u>fall out</u>” (MWK, URL).</i></p> | <p>– Вставайте, – промовив грабіжник, – я допоможу Вам одягнутись у Ваше лахміття.</p> <p>– Доволі незвично, – почав було говорити чоловік.</p> <p>– Ось Ваша сорочка, – відказав грабіжник, – <u>видно впала на підлогу</u>.</p> |
| 24. | <p><i>“Liked to forgot my money,” he explained; “laid it on the dresser last night.” The burglar caught him by the right sleeve. “Come on,” he said bluffly. “I ask you. Leave it alone. I’ve got the price. Ever try witch hazel and oil of <u>wintergreen</u>?” (MWK, URL).</i></p> | <p>– Уявляєте, забув гроші, – промовив він. – Поклав гаманець на комод минулої ночі. Грабіжник схопив його за правий рукав.</p> <p>– Годі Вам, – різко сказав грабіжник. – Я серйозно. Облиште. Я заплачу. Ви коли-небудь наносили Гамамеліс чи</p> |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | мазь « <u>Зимова зелень</u> »? |
| 25. | <i>There was clearly nothing left to do but flop down on the shabby little couch and howl. So Della did it. Which instigates the moral <u>reflection</u> that life is made up of sobs, sniffles, and smiles, <u>with sniffles predominating</u> (GM, URL).</i> | Нічого не залишалось, окрім як <u>впасти на потерту маленьку кушетку і заревіти</u> . Тож так Делла і зробила. З цієї ситуації можна дійти <u>висновку</u> , що життя складається зі сліз, <u>зітхань, усмішок, хоча більше все ж із зітхань</u> .(переклад О. Гончара). |
| 26. | <i>Jim stopped inside the door, <u>as immovable as a setter at the scent of quail</u> (GM, URL).</i> | Увійшовши, Джим завмер, <u>наче сетер, що зачув перепела</u> . |
| 27. | <i>And then Della leaped up <u>like a little singed cat</u> (GM, URL).</i> | Делла підскочила, <u>як ошпарене котеня</u> . |
| 28. | <i>The bursting tree buds looked strangely familiar to those who had <u>botanized</u> among the garnishings of the fish course of a forty-cent dinner (PP, URL).</i> | Бруньки дерев, що розпускаються, нагадували дещо знайоме <u>тим, хто вивчав ботаніку</u> по гарніру до рибних страв 45-ти центового обіду (переклад наш – В. Т.). |
| 29. | <i>Oh, sit down – you won't be disgraced. Those half-plucked birds on the other benches <u>will take you for a swell porch-climber</u> (PP, URL).</i> | Та сядьте вже, Вас ніхто не зганьбить. Ці обскубані птахи на сусідніх лавках <u>не приймуть вас</u> ні за кого-іншого, як за якогось кремезного крадія. |
| 30. | <i>There he goes now, throwing his club at a dog that couldn't read the "Keep off the Grass" signs</i> | Він <u>прямує сюди</u> , <u>замахнувшись дубиною на беззахисну собаку</u> , яка не |

| | | |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | (PP, URL). | могла прочитати надпис: «По газону не ходити». |
| 31. | <i>I can write good fiction and I'll force you fellows to admit it yet. I'll make you change the spelling of "regrets" to "<u>c-h-e-q-u-e</u>" before I'm done with you</i> (PP, URL). | Я знаю, що я вмю писати гарні твори, і примушу вас, друзяки, визнати це. Я змушу вас говорити слово «жаль» замість слова «чек» перш ніж розберуся з вами. |
| 32. | <i>What! Bessie led away by a strange man? Good Lord! <u>It's one trouble after another!</u> Get my other hat, I must hurry around to the police-station... Not that hat - the brown one with the velvet bows</i> (PP, URL). | Що?! Бессі викрав чужинець? Господи! <u>Невже одна біда породжує іншу?</u> Принеси мій інший капелюх, я маю поспішати до відділку поліції. Не цей капелюх – той коричневий з гарним бантом. |
| 33. | <i>Bessie must have been <u>crazy</u>; she's usually shy of strangers. Is that too much powder? Lordy! How I'm upset!</i> (PP, URL). | Бессі, мабуть, <u>божеволіє</u> від страху. Вона зазвичай обережна з незнайомцями. Не перебрала з макіяжем? Боже! Як я засмучена! |
| 34. | <i>On a bench nearby a frowzy loafer opened his red eyes and perceived that his moral support was due a downtrodden brother. "Punch him one, Jack," he called hoarsely to <u>Dawe</u></i> (PP, URL). | На лавці неподалік похмурий нероба розплющив свої червоні очі й побачив, що його названий брат потребує моральної підтримки. – Ввали йому добряче, – прохрипів він до <u>Доу</u> . |
| 35. | <i>"When <u>Gabriel Murray</u>," said <u>Westbrook</u>, "goes to his</i> | Коли <u>Габрієл Мюррей</u> , – почав <u>Вестбрук</u> , – підійшов до |

| | | |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>telephone and is told that his fiancée has been shot by a burglar, he says: ‘Damn Central; she always cuts me off.’ (And then to his friend) ‘Say, <u>Tommy</u>, does a thirty-two bullet make a big hole? It’s kind of hard luck, ain’t it? Could you get me a drink from the sideboard, Tommy? (PP, URL).</i> | телефону йому відповіли, що його наречену застрелив грабіжник. Він сказав: «Прокляття, вона завжди мене перебиває». А потім своєму другові: «Скажи, <u>Томмі</u> , тридцять дві кулі хіба це багато для великого отвору? Не пощастило їй, еге ж? Не міг би ти принести мені напій, Томмі?» |
| 36. | <i>“And again,” continued the editor, <u>without pausing for argument</u>, “when <u>Berenice</u> opens the letter from her husband informing her that he has fled with the manicure girl, her words are ‘Well, what do you think of that!’” (PP, URL).</i> | Тут те ж саме, – продовжив редактор. – Коли Береніс відкрила лист від чоловіка, у якому він повідомляє, що втік з дівчиною з хорошим манікюром, вона говорить: «Це ж треба!» |
| 37. | <i>Let him who has not used the scalpel <u>rise and stand in his place</u>. Pity ‘tis that there are not enough rabbits and guinea-pigs to go around (PP, URL).</i> | Нехай ті, хто ніколи не тримав у руках скальпеля <u>наважаться говорити</u> . Горе в тому, що у нас не завжди є кролики та морські свинки під боком. |
| 38. | <i>In the restaurant of <u>El Refugio</u> are served compounds delightful to the <u>palate</u> of the man from Capricorn or Cancer (GG, URL).</i> | У ресторані « <u>Ель-Рефугіо</u> » подаються страви, які найбільше цінуються людьми з такими <u>знаками зодіаку</u> як Козеріг та Рак. |

| | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 39. | <i>Around it, above it, beneath it, in its vicinity - but never in it - hovers an ethereal aura, an effluvium so rarefied and delicate that only the Society for <u>Psychical Research</u> could note its origin</i> (GG, URL). | Навколо нього, над ним, під ним, поблизу – але ніколи в ньому – витає аура, витік якої такий вишуканий та ніжний, що тільки <u>Товариство Психічних Досліджень</u> може зрозуміти його походження. |
| 40. | <i><u>Falcon</u> had enough English under his hat to enable him to inquire his way to the street in which <u>El Refugio</u> stood</i> (GG, URL). | Генерал <u>Фалькон</u> достатньо знає англійську мову, щоб запитати, як пройти на вулицю, де розміщується «Ель-Рефугіо». |
| 41. | <i>I speak the <u>Spanish</u>.</i> (GG, URL) | Я говорю <u>іспанія</u> . |
| 42. | <i><u>Except in street cars</u> one should never be unnecessarily rude to a lady</i> (GG, URL). | Не можна грубити жінкам, <u>хіба що в міському транспорті</u> . |
| 43. | <i>“I have decide,” said the <u>General</u>, “to buy not guns. I have today buy the insides of this hotel...”</i> (GG, URL). | – Я вирішив, – сказав <u>генерал</u> , – купувати не зброю. Сьогодні я викуплю цей готель. |
| 44. | <i>“I always thought,” said I, “<u>that the clot in those instances was really to be found on the brains of the newspaper reporters.</u>”</i> (RA, URL). | – Я завжди думав, – сказав я, – <u>що цей згусток у таких випадках можна знайти тільки в мозку газетних репортерів</u> . |
| 45. | <i>For recreation you - read law books. Better take warning <u>in time</u></i> (RA, URL). | Ти заради розваги читаєш... зведення законів. Прислухайся до поради, поки ще не <u>пізно</u> . |
| 46. | <i>“For an excipient in</i> | – При виготовленні маси для |

| | | |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>manipulating a pill mass which do you prefer - the <u>magnesia carbonate</u> or the pulverised <u>glycerrhiza radix</u>?" "The - er - <u>magnesia</u>," I said. It was easier to say than the other word (RA, URL).</i> | пігулок, чому Ви віддасте перевагу, як середовищу – <u>магнезії</u> чи <u>гліцирозу редикс</u> ? – Я... ем... магнезію, – сказав я. Все ж таки це було легше вимовити. |
| 47. | <i>A man gets sick of his business and his folks and wants to have a good time. He skips out somewhere, and when they find him he pretends to have lost his memory – don't know his own name, and won't even recognize the strawberry mark on his wife's left shoulder. <u>Aphasia!</u> Tut! Why can't they stay at home and forget?" (RA, URL).</i> | Набридла чоловіку робота та друзі, ось і вирішив відірватися. Він і втікає з дому, а коли його знаходять, він прикидається, ніби втратив пам'ять (не пам'ятає власного імені та не впізнає дружину за плямою на лівому плечі). <u>Афазія</u> (розлад мовлення)?! Та де там! Чому ж вони не втрачають пам'ять сидячи вдома? |
| 48. | <i>I can assure you that I do not extravagantly admire the name of <u>Pinkhammer</u>. But when one christens one's self suddenly, the fine names do not seem to suggest themselves. But, suppose it had been <u>Scheringhausen</u> or <u>Scroggins!</u> I think I did very well with <u>Pinkhammer</u> (RA, URL).</i> | Запевняю Вас, мені самому не подобається ім'я Пінкхаммер. Але коли людина раптово забуває себе, гідні імена не придумуються самі собою. Уявіть якщо б це був Шерінггаузен чи Скроггінс! Я думаю, що обрав не найгірше. |
| 49. | <i>"Hello, <u>Billy</u>," says <u>Silver</u>; "I'm</i> | – О, <u>Біллі!</u> – зрадів <u>Сільвер</u> . – |

| | | |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>glad to see you. Yes, it seemed to me that the West was accumulating a little too much wiseness. <u>I've been saving New York for dessert.</u></i> ” (BIJ, URL). | <i>Радий тебе бачити. Так, я вирішив, що на Заході всі стали надто розумні. <u>А на закуску я якраз залишив собі Нью-Йорк</u></i> (переклад Ю. Іванова). |
| 50. | <i>“I've been studying the town,” says Silver, “and reading the papers every day, and I know it as well as the cat in the <u>City Hall</u> knows an <u>O'Sullivan.</u>”</i> (BIJ, URL). | <i>– Цей місяць я вивчав Нью-Йорк, – провадить далі Сільвер, – щодня читав газети і тепер знаю місто незгірш, ніж коти в <u>Ратуші</u> (орган місцевого самоврядування) знають <u>звички чергового полісмена.</u></i> |
| 51. | <i>People here <u>lie down on the floor and scream and kick</u> when you are the least bit slow about taking money from them</i> (BIJ, URL). | <i>Тут такі люди, що як трохи завагася підмести у них кишеню, то вони одразу гуп! <u>на землю і ну верещати та дригати ногами.</u></i> |
| 52. | <i>“There's more ways of getting money from these metropolitan hayseeds,” says Silver, “than there is of cooking rice in <u>Charleston, S. C.</u>”</i> (BIJ, URL). | <i>– Є багато способів видурити грошики в цих столичних йолопів, – розповідає Сільвер. – Більше навіть, ніж способів варити рис у <u>Чарлстоні</u>, що в Південній Кароліні.</i> |
| 53. | <i>New Yorkers can be worked easier than a blue rose on a tidy. The only thing that bothers me is I know <u>I'll break</u> the cigars in my vest pocket when I get my clothes</i> | <i>– Обчухрати нью-йоркців легше, ніж вишити на дитячому слинявчику голубу троянду. Мене тільки одне турбує: <u>щоб не поламати</u></i> |

| | | |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>all full of twenties (BIJ, URL).</i> | <i>сигар, коли кишені будуть напхані двадцятками.</i> |
| 54. | <i>Got arrested for blocking the street... I sold the <u>policeman</u> a block of it on the way to the station-house, and then I took it off the market (BIJ, URL).</i> | <i>Бо мене арештували за те, що я влаштував на вулиці мало не мітинг... По дорозі до дільниці я примудрився ще продати пачку цієї мури <u>полісменові</u>. Але потім зняв цю штуку з продажу.</i> |
| 55. | <i>You see that bottle of blue ink on the table? I tattooed an anchor on the back of my hand and went to a bank and told 'em I was <u>Admiral Dewey's nephew</u>. They offered to cash my draft on him for a thousand, but I didn't know my uncle's first name (BIJ, URL).</i> | <i>Бачиш на столі он ту пляшку синього чорнила? Витатуював я, значить, на руці якір, приходжу в банк і кажу, що я – небіж <u>адмірала Дьюї</u>. Мені одразу запропонували тисячу доларів готівкою на чек з ім'ям дядечка. Та, на жаль, – я не знав дядечкового імені!</i> |
| 56. | <i>As for <u>burglars</u>, they won't go in a house now unless there's a hot supper ready and a few college students to wait on 'em (BIJ, URL).</i> | <i>А щодо <u>простих злодіїв</u>, то їх не заманиш до будинку доти, доки на столі не стоятиме гаряча вечеря й не чекатиме обслуга з університетською освітою.</i> |
| 57. | <i>I tell you I feel like <u>slapping the people</u> here because they don't send me all their money in laundry baskets, with germicide sprinkled over it (BIJ, URL).</i> | <i>Я ж кажу, часом <u>аж рука свербить надавати людям по пиці</u> за те, що вони не <u>надсилають</u> мені своїх грошей, складених у кошики для білизни</i> |

| | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | й побризканих зверху отрутою від комах. |
| 58. | <p><u>“That’s a violent specimen of a chromo you’ve got up there,” remarked Silver, casual, to the pawnbroker. “That picture,” says he, “was pledged a year ago by an Italian gentleman. I loaned him \$500 on it. It is called ‘Love’s Idle Hour,’ and it is by Leonardo de Vinchy (BIJ, URL).</u></p> | <p>– <u>А що то у вас за мазанина висить?</u> – питає ніби між іншим Сільвер лихваря.</p> <p>– Цю картину, – каже, – рік тому заставив у мене один джентльмен з Італії. Я дав йому під неї п’ятсот доларів. Це «Кохання спочиває» Леонардо да Вінчі.</p> |
| 59. | <p><u>The department stores have all got that same picture on sale, framed, for \$3.48. And they charge \$3.50 for the frame alone – that’s what I can’t understand (BIJ, URL).</u></p> | <p>В усіх універсальних магазинах продається ця сама картина, навіть у рамці, і коштує вона три долари й сорок вісім центів. <u>А за саму рамку загадують три з половиною долари. Оцього вже я ніяк не можу втямити.</u></p> |
| 60. | <p><u>There is a record of tremendous altercation at breakfast in a “Where-to-Dine-Well” tavern between a magnate and his wife, the rift within the loot being that the wife calculated their fortune at a figure \$3,000,000 higher than did her future divorce (NNA, URL).</u></p> | <p>Одного разу в харчівні «Де можна добряче поїсти» за сніданком відбулась сутичка між магнатом і його дружиною через те, що вона оцінила їхній стан на три мільйони доларів вище, ніж він. <u>Сутичка закінчилася гучним розлученням</u> (переклад наш – В. Т.).</p> |

| | | |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 61. | <p><i>“I’ll practice that what-you-may-call-it,” said <u>Celia</u>. “I can whistle a fine <u>second</u>.” (NNA, URL).</i></p> | <p>– Я практикуватимусь в так званому... – згадувала <u>Селія</u>, – свисті на далекі <u>милі</u>.</p> |
| 62. | <p><i><u>The processes of courtship are personal, and do not belong to general literature. They should be chronicled in detail only in advertisements of iron tonics and in the secret by-laws of the Woman’s Auxiliary of the Ancient Order of the Rat Trap</u> (NNA, URL).</i></p> | <p><u>Залицяння</u> – це справа особистого рівня, яка не підлягає опублікуванню. Його детальний аналіз можна знайти тільки в рекламі заліза та в секретних інструкціях жіночого корпусу Стародавнього Ордену Мишоловки.</p> |
| 63. | <p><i>“Sliced cucumbers at night will drive away <u>cockroaches</u>.” “And sleep, too, you bet.” (NNA, URL).</i></p> | <p>– <u>Тарганів</u> проженуть нарізані на ніч огірки. – І сон, я так розумію, проженуть теж.</p> |
| 64. | <p><i>I suppose then you’ll not be marrying me next week. But you can whistle (NNA, URL).</i></p> | <p>Я так розумію ти не вийдеш за мене заміж наступного тижня. Але ж ти вмієш свистіти. <u>Доволі круто, еге ж?</u></p> |
| 65. | <p><i>...and caused <u>to be beheaded</u> all his former favorites and companions of his “Arabian Nights” rambles. Happy are we in these days of enlightenment, when the only death warrant the caliphs can serve on us is in the form of a tradesman’s bill (NNA,</i></p> | <p>...велів всім своїм колишнім улюбленцям та товаришам по «нічним прогулянкам» <u>відрубати голови</u>. Нам пощастило в тому, що в наш час смертні вироки замінюються більш м’якою формою розрахунку – плати за</p> |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | URL). | лавки. |
| 66. | <i>I looked like a cross between Count Tolstoy and a June lobster. I was out of luck (GG, URL).</i> | Я виглядав чимось середнім між графом <u>Толстим</u> та червневим <u>лобстером</u> . День зовсім був не мій. |
| 67. | <i>You want to get down to business, and call me “Tweedlums Babe” and “Honeysuckle,” and sing yourself “Mama’s Own Big Bad Puggy Wuggy Boy” if you want any limelight to concentrate upon your sparse gray hairs (GG, URL).</i> | Якщо хочете продовжити, Ви повинні поставитися серйозно до цього та називати мене «мамусечко» та «превелика», а підписуватися не інакше як: «Мамусене маленьке пухнасте тигрнятко». |
| 68. | <i>And, after all, the title of cattle king does not presuppose blood royal. Often it only signifies that its owner wears the crown in token of his magnificent qualities in the art of cattle stealing (PAP, URL).</i> | Взагалі, титул «короля худоби» зовсім не передбачає королівської приналежності. Частіше всього він означає лише те, що його володар носить корону через свої здібності крадіжки худоби. |
| 69. | <i>It is well to be reasonably watchful when a Mexican lion sings <u>soprano</u> along the arroyos at sundown. <u>The burden of his song</u> may be that young calves and fat lambs are scarce, and that he has a carnivorous desire for your acquaintance (PAP, URL).</i> | Запобіжні заходи не зайві коли на заході сонця мексиканський лев співав <u>сопрано</u> біля річки. Можливо, <u>його пісня</u> говорить про те, що молоді телята і баранчики рідке задоволення, тому він м’яко натякає на бажання познайомитися з ними. |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 70. | <i>There were many easy ways of doing this. The pleasantest was to dine luxuriously at some expensive restaurant; <u>and then, after declaring insolvency, be handed over quietly and without uproar to a policeman</u> (CA, URL).</i> | <i>До в'язниці вело багато легких шляхів. Найприємніший – це розкішно пообідати у дорогому ресторані, <u>а потім оголосити про своє банкрутство. Вас спокійненько й без усякого галасу передають полісменові</u> (переклад Ю. Іванова).</i> |
| 71. | <i>It seemed that his route to the coveted island was not <u>to be an epicurean one</u> (CA, URL).</i> | <i>Здавалося, <u>що епікурейський шлях</u> на жаданий Острів відрізано.</i> |
| 72. | <i>Arrest seemed but a <u>rosy dream</u> (CA, URL).</i> | <i>Арешт видавався йому <u>рожевою мрією</u>.</i> |
| 73. | <i>He seemed <u>doomed to liberty</u> (CA, URL).</i> | <i>Сопі здавалося, що він <u>приречений лишитись на свободі</u>.</i> |
| 74. | <i>A sudden fear seized Soapy that <u>some dreadful enchantment had rendered him immune to arrest</u> (CA, URL).</i> | <i>Раптом страх охопив Сопі: <u>може, хтось його заворожив від арешту?</u></i> |
| 75. | <i>In his fancy the Island seemed <u>an unattainable Arcadia</u> (CA, URL).</i> | <i>Уява малювала йому Острів як <u>недосяжну Аркадію</u>.</i> |
| 76. | <i>They crowded like cattle, they fought, they pressed and surged and swayed and trampled one another to see a bit of a girl in a white veil acquire <u>license to go through a man's pockets while he sleeps</u> (CR, URL).</i> | <i>Вони юрмилися, як череда, билися, штовхалися, відступали та наступали, щоб побачити, як дівчина в білій вуалі набуває <u>законного права</u> обшукувати кишені чоловіка, поки він спить (переклад наш –</i> |

| | | |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | В. Т.). |
| 77. | <i>With an expression of intense happiness <u>on his features</u>, he stood over the victim of the accident, listening to his groans as if to the sweetest music (CR, URL).</i> | Сяючи від радості, він стояв над жертвою нещасливого випадку і слухав її стогін, мов найсолодшу музику. |
| 78. | <i>The church was lighted. A grosgrain carpet lay over the asphalt to the edge of the sidewalk. Brides – maids were patting one another's sashes awry and speaking of the Bride's freckles. Coachmen tied white ribbons on their whips and bewailed the space of time between drinks. The minister was musing over his possible fee, essaying conjecture whether it would suffice to purchase a new 46 broadcloth suit for himself and a photograph of <u>Laura Jane Libbey</u> for his wife. Yea, <u>Cupid was in the air</u> (CR, URL).</i> | Церква була яскраво освітлена. Розкішний килим укривав східці і тягнувся аж до бруку. Дружки поправляли одна одній пояси й шепотіли про ластовиння у молодої. Візники прикрасили білими стрічками свої батоги й ремствували, що гають час замість випивати. Священик роздумував, скільки йому заплатять за вінчання і чи вистачить цих грошей, щоб купити собі новий костюм з тонкого сукна, а жінці – портрет <u>Лора Джін Ліббі</u> . Так, <u>Амур витав у повітрі</u> . |
| 79. | <i>These devotees of curiosity swarm, like flies, <u>in a moment in a struggling, breathless circle</u> about the scene of an unusual occurrence (CR, URL).</i> | Ці фанатики цікавості, немов мухи, цілим роєм злітаються на місце будь-якої надзвичайної події та, <u>затамувавши подих</u> , <u>проштовхуються</u> якомога |

| | | |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | <u>ближче.</u> |
| 80. | <i>They are optical glut- tons, feasting and fattening on the misfortunes of their fellow beings. <u>They gloat and pore and glare and squint and stare with their fishy eyes like goggle- eyed perch at the book baited with calamity</u> (CR, URL).</i> | Це глядачі-ненажери, які насолоджуються нещастям ближнього, захлинаються ним. Вони <u>дивляться, витріщаються</u> своїми каламутними риб'ячими очима на приманку нещастя, немов лупатий окунь. |
| 81. | <i>Yes, <u>beautiful Romance</u> descended upon two of this tribe, and love came into their hearts as they crowded about the prostrate form of a man who had been run over by a brewery wagon (CR, URL).</i> | Так, <u>прекрасна Богиня романтики</u> огорнула двох людей із цього племені, і любов увійшла в їхні серця, коли вони товпилися біля тіла розпростертого чоловіка, якого збив візок з пивом. |
| 82. | <i>The ambulance removed the unconscious <u>agent of Cupid</u> (CR, URL).</i> | Карета швидкої допомоги забрала <u>агента Купідона</u> без свідомості. |
| 83. | <i>At length with a sigh they parted. <u>But Cupid had been the driver of the brewery wagon, and the wheel that broke a leg united two fond hearts</u> (CR, URL).</i> | Нарешті вони зітхнувши розійшлись. <u>Але пивним фургоном правив Купідон. Колесо, що переїхало чинюсь ногу, з'єднало два люблячих серця.</u> |
| 84. | <i>Then <u>William's</u> love could be repressed no longer. He touched her on the arm. "Come with me," he said. "I know where there is a</i> | <u>Вільям</u> не міг більше приховувати своїх почуттів. Він торкнувся її плеча. – Ходімо зі мною, – сказав він. |

| | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>bootblack without an <u>Adam's apple</u>.</i> ” (CR, URL). | – Я знаю, де сидить чистильник чобіт без кадика. |
| 85. | <i>The <u>sheep</u> person helped her off</i> (TPP, URL). | <i>Овеча особа допомогла міс Уїлелі злізти з коня (переклад Ю. Іванова).</i> |
| 86. | <i>His seeing arrangement was <u>grey enough</u>, but his eye lashes was pink and his hair was sandy, and that gave you the idea</i> (TPP, URL). | <i>Зорове пристосування його було <u>досить сіре</u>, але вії – червоні, а волосся – руде, тому й здавалося, <u>що він червоноокий</u>.</i> |
| 87. | <i>I was thinking some of <u>making orphans of your sheep</u>, but I'll let you fly away this time</i> (TPP, URL). | <i>Я надумав <u>зробити ваших овець сиротами</u>, але цього разу дозволю вам полетіти від мене цілим</i> |
| 88. | <i>And we had in a way <u>flew the flume with that fizzy wine I speak of</u>; so I never let on</i> (CI, URL). | <i>Ще й шпички тої ми добряче хильнули. Ні, я нічого йому не сказав.</i> |
| 89. | <i>It seems that fathers and mothers are willin' for their offsprings to be drowned, <u>stole</u>, fed on poison oak, and et by catamounts <u>364 days in the year</u></i> (CI, URL). | <i>Схоже, що татусям і матусям зовсім байдуже, якщо їхнє потомство <u>триста шістдесят чотири дні на рік</u> тонутиме, об'їдатиметься отруйними горіхами, попадатиме в лапи диких котів чи викрадачів дітей.</i> |
| 90. | <i>“Oh, the sweet little boy!”... “Aw, <u>shut up</u>,” said <u>Bobby</u>, with a scowl. “Who’s a kid? <u>You ain’t, you bet</u>.”</i> (CI, URL). | – Ой, яке чудове дитя! – <u>Відченіться!</u> – похмуро буркнув <u>Боббі</u> . – Хто це дитя? <u>Чи не ви, бува?</u> |

| | | |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 91. | <p><i>“A competence is to be desired. But when you leave so many millions that!” She concluded the sentence with a <u>gesture of despair</u>. “It is the monotony of it” she continued, “that palls. Drives, dinners, theatres, balls, suppers, with the gilding of superfluous wealth over it all. Sometimes the very tinkle of the ice in my champagne glass nearly drives me mad.”(WAW, URL).</i></p> | <p>– Зрозуміло, приємно жити в достатку. Та коли у тебе стільки мільйонів, що... – Вона закінчила фразу <u>розпачливим жестом</u>.</p> <p>– Усе це страшенно одноманітно і скоро набридає. Катання, обіди, театри, бали, вечори. І на всьому позолота надмірного багатства. Часом навіть дзенькіт льоду в моєму келиху з шампанським дратує мене до божевілля.</p> |
| 92. | <p><i>“You should know,” she explained, in an indulgent tone, “that we of the non-useful <u>class</u> depend for our <u>amusement</u> upon departure from precedent. Just now it is a fad to put ice in champagne.” (WAW, URL).</i></p> | <p>– Річ у тому, – пояснила вона поблажливо, – що ми, люди заможного <u>класу</u>, часто <u>розважаємось</u> тим, що порушуємо загальновизнані норми. Нині модно класти лід у шампанське.</p> |
| 93. | <p><i><u>Joe Larrabee</u> came out of the post-oak flats of the Middle West pulsing with a <u>genius for pictorial art</u>. At six he drew a picture of the town pump with a prominent citizen passing it hastily. This effort was framed and hung in the drug store window by the side of the ear of corn with an uneven</i></p> | <p><u>Джо Лерребі</u>, <u>палаючи пристрастю</u> до <u>образотворчого мистецтва</u>, прибув з рівнин Середнього Заходу, де ростуть вікові дуби. У шість років він намалював картину, на якій зобразив міську водокачку і відомого городянина, що йшов повз неї.</p> |

| | | |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | <i>number of rows. (SL, URL).</i> | <i>Цей результат – плід творчих зусиль, вставили в раму й вивісили у вітрині аптеки поряд з качаном кукурудзи, зерна в якому складали непарне число рядків.</i> |
| 94. | <i>Joe was to become capable very soon of turning out pictures that old gentlemen with thin side-whiskers and thick pocketbooks would sandbag one another in his studio <u>for the privilege of buying</u> (SL, URL).</i> | <i>Джо в найближчому майбутньому мав навчитися малювати такі картини, щоб <u>за право придбати</u> їх старі джентльмени з ріденькими бакенбардами і товстими гаманцями в його майстерні били один одного обушками по голові.</i> |
| 95. | <i>When one loves one's Art no service <u>seems too hard.</u> (SL, URL).</i> | <i>Коли любиш Мистецтво, ніякі жертви <u>не здаються надто великими.</u></i> |
| 96. | <i>"It's proper to be <u>ambitious</u>", says I; "and hog-stealing will do very well for <u>Mount Nebo</u>; but in the outside world Mr. <u>Tatum</u>, it would be considered <u>as crude a piece of business</u> as a bear raid on Bay State Gas" (EP, URL).</i> | <i><u>Гонор</u>, – кажу я, – похвальна річ, і для <u>Маунт-Нібоу</u> свинокрадство неабияке досягнення, але на ширшій арені, містере <u>Тейтем</u>, ваше заняття вважатимуть <u>безнадійно провінціальним.</u></i> |
| 97. | <i>And maybe when we get out of the <u>pig belt</u> you'll turn your mind to higher and more remunerative misconduct (EP, URL).</i> | <i>Але хто знає, може, коли ми виберемось із <u>смуги</u>, де <u>розводять свиней</u>, ваше серце схилиться до якогось вищого й</i> |

| | | |
|------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| | | <i>прибутковішого злочинства.</i> |
| 98. | <i>So, last summer, I think I will go over into this section of country where I hear <u>the serpent</u> has not yet entered, and see if I can find a partner naturally gifted with a talent for crime, but not yet contaminated by success (EP, URL).</i> | <i>Ось чому торік улітку я надумав податися в такий закутень, де ще не встиг побувати <u>змій-спокусник</u>, і глянути, чи не знайду там собі помічника, який має хист до злочинства, але ще не розбещений успіхом.</i> |
| 99. | <i>Then I took <u>Rufe</u> to a clothing store and <u>gent's-outfitted</u> him. (EP, URL).</i> | <i>Потім я повів <u>Руфа</u> до крамниці готового одягу й <u>спорядив його з ніг до голови як суцього джентльмена.</u></i> |
| 100. | <i>“Well”, says I, “maybe you’ve really got <u>kleptopigia</u>.” (EP, URL).</i> | <i>– Ну й ну! – кажу я. – Може, ви й справді хворі на <u>клетосвинію.</u></i> |

SUMMARY

Creating a comic effect has always attracted the general interest of translators, although it is quite often found in many literary works. It cannot also be noted that the use of comic growth means many difficulties in translation. That is why interest in their research in modern linguistics is growing.

The master's qualification work is devoted to the study of linguistic stylistic means of creating the comic in the stories of O. Henry as an object of translation reproduction in the Ukrainian language.

The relevance of this work is determined by the interest in creating comic means in stories, the difficulty of preserving and transmitting their essence during translation, as well as the study of linguistic stylistic means of creating comic in works.

The purpose of the work is to analyze the linguistic and stylistic means of creating the comic in O. Henry's work using the example of his stories and to determine the ways of their reproduction in the Ukrainian language.

According to the goal, the following tasks are set in the work:

- to trace the peculiarities of the development of the concept of the comic in linguistics;
- reveal the types and means of creating a comic;
- to investigate the means of creating the comic in artistic discourse;
- highlight the problems of comic translation;
- to investigate the phonetic, lexical, grammatical and stylistic means of creating the comic in O. Henry's stories;
- to reveal the peculiarities of the translation of the comic in O. Henry's stories.

The object of research is the comic in the stories of O. Henry. The subject of the study is the linguistic stylistic means of creating the comic in O. Henry's stories and their reproduction in the Ukrainian translation.

Research methods: analysis and synthesis (study of individual components of the comic, storytelling as a linguistic phenomenon in general and problems of

translation), stylistic and pragmatic analysis (identification of linguistic stylistic means of creating the comic in the stories of O. Henry), translation analysis (identification of translation transformations in the reproduction of the comic in O. Henry's stories in Ukrainian).

The scientific novelty of the research results lies in the implementation of a linguistic stylistic analysis of the means of creating a comic based on the stories of O. Henry. It should also be noted that the analysis of lexical, grammatical, and lexical-grammatical translation transformations as means of reproducing the comic in O. Henry's stories and their translation into the Ukrainian language indicates scientific novelty.

The scientific novelty of the research results lies in the implementation of a linguistic stylistic analysis of the means of creating a comic based on the stories of O. Henry. It should also be noted that the analysis of lexical, grammatical, and lexical-grammatical translation transformations as means of reproducing the comic in O. Henry's stories and their translation into the Ukrainian language indicates scientific novelty.

Practical meaning. The results obtained in the qualification work became a certain contribution to the practice of translation of artistic works of literature. As a result of the study of the subject of research, results were obtained that can be used in the translation activity during the translation of a small genre of narrative literature, translation analysis of the text, in translation practice, better understanding of the means of transformation in the translation of comics into Ukrainian.

The study of comic issues was and remains an urgent problem of various branches of philological sciences. Comic is a rather interesting phenomenon from the point of view of linguistics, because each of us understands it differently. In the thesis, an analysis of the means of creating the comic in the stories of O. Henry and translation reproduction in the Ukrainian language was carried out. The peculiarities of the development of the concept of the comic in linguistics were traced. Interest in the study of the comic has a rather ancient history. The problem of the comic in

language has been the subject of research by scientists and thinkers since ancient times.

The evolution of the comic took place thanks to “nationality”, which is an international influence, the mixing of cultures and the integration of artists into a foreign literary environment. After a century and to this day, there is no single definition of this concept, because it is quite subjective. Everyone understands the comic in their own way. In general, comic is something funny, it is an aesthetic phenomenon that can cause an implicit and explicit laughing reaction. During the transfer of the comic during translation, the comic effect is important. Its absence leads to misunderstandings of the text. Despite numerous attempts to analyze and classify the comic, the study of this phenomenon still remains an actual problem for linguistic sciences.

The types and means of creating a comic were also revealed. Types of comic include humor, irony, satire, sarcasm and grotesque. Speaking about the means of creating a comic, we mean lexical, phonetic, grammatical and linguistic stylistic means.

The means of creating the comic in artistic discourse were investigated. The means of creating the comic are those artistic means that contribute to the creation of a comic effect of depicted events, phenomena and images.

The problems of comic translation were highlighted. Reproduction of the comic effect is one of the most difficult problems, because the comic is based on complex stylistic techniques and means, and also requires extralinguistic knowledge to understand it, and even more so to reproduce it. The most difficult cases for translation are ironic expressions, because their correct translation requires the use of cultural adaptation in order to convey a comic effect to the reader.

The difficulties of translation are not only related to knowledge of the language, but also to the ability of the translator to find cross-linguistic linguopragmatic counterparts in different language systems. The main problems that arise during the translation of comic means are related to the peculiarities of the humor of a certain country, the presence of a significant number of stylistic

techniques that create a comic effect, for the translation of which a creative approach must be used.

Peculiarities of translation reproduction of the comic in the stories of O. Henry were revealed. Translational transformations used when reproducing the means of creating a comic effect in the stories of Henry, include transcoding, lexical-semantic and lexical-grammatical transformations. The most common lexical-semantic transformation was concretization; The most common lexical-grammatical transformations were addition and deletion; The most common transcoding transformations used to reproduce the comic effect when translating O. Henry's stories were transliteration and transcription.

Regarding the recommendations for the practical application of the obtained results, it is worth noting that during the study of the research subject, certain results were found that can be used in translation practice and when translating stories, they became a certain contribution to the translation of artistic works of literature. Also, with the help of the revealed results, it is possible to better understand the role of means of reproduction of the comic effect in the translation of a small genre of literature into the Ukrainian language. Another recommendation for the practical application of the results is to use them as a model for the application of transformation tools when translating a comic book into Ukrainian.

The topic of reproducing the comic effect in translation will not lose its relevance in further scientific works, because quite a lot of researchers pay attention to the comic even today, so the prospects and directions of further research on the chosen topic remain relevant. Further research should be continued depending on how often stylistic devices are used, on the intensity of the comic effect in the story and the means of its reproduction in translations from one language to another. Prospects for the use of the obtained research results are seen in the possibility of their application at lectures and seminars on translation studies. You can also use them in the further study of the peculiarities of studying comics, paying special attention to the difficulties of translating the comics of one culture for a foreign language environment.